

LESU ZDAR

1/08

Vysoké stavy jelení zvěře

Vývoj bioinsekticidu proti ploskohřbetce

Technologie lesních cest

Fotosoutěž

- 3 úvodní slovo
- 4 elektronická aukce LČR
Bilance za rok 2007
- 6 vysoké stavy jelení zvěře
- 9 ohlédnutí za sponzorskými dary LČR
- 10 zimní den
- 12 vývoj bioinsekticidu proti ploskohřbetce
- 14 trvale udržitelné pěstění lesa
- 16 představujeme Čtvrtlesník
- 17 Lesy ČR partnerem oslav 120. výročí KČT
- 18 technologie lesních cest
- 22 fotosoutěž 2007
- 28 keltský horoskop a křížovka
- 29 pojdte hádat a soutěžit s Lupínkem a Jehličkou

LESU ZDAR

Časopis lesníků a přátel lesa

Adresa redakce:

LČR, s. p., Přemyslova 1106, 501 68 Hradec Králové,
tel.: + 420 495 860 217, + 420 724 524 064, fax: + 420 495 262 391, e-mail: lesuzdar@lesy.cz

Vydává: Lesy České republiky, s. p., Přemyslova 1106, Hradec Králové 8, IČ: 42196451,
Evidenční číslo Ministerstva kultury: 11416, ISSN 1214-4835

Redakční rada: Předseda: Ing. Jaromír Latner, CSc.

Členové: Ing. Kamil Bjaček, Ing. Vladimír Čížek, Ing. Libor Dostál, Ing. Jan Ferkl, Ing. Vlastimil Hudeček,
Ing. Martin Jiránek, Mgr. Richard Kotásek, Ing. Václav Lidický, Ing. Zdeněk Mařík, PhDr. Jiří Pospíšil,
Ing. Zbyněk Rauš, Ing. Jiří Silvestr, Ing. Jan Sovák, Ing. Pavel Starý, RNDr. Jiří Stonawski, Ing. Libor Šešulka,
Ing. Antonín Šimek, Ing. Vilém Uher, CSc., Ing. Josef Vlášek, Ing. Petr Zvolánek.

Redaktor: Ladislava Řehouňková

Podpsané články nemusí nutně vyjadřovat stanovisko vydavatele.

Redakce si vyhrazuje právo krácení příspěvků.

Sazba: Studio Marvil

Tiskne: Casus Direct Mail, a. s. Přetisk povolen pouze se souhlasem redakce.

(Uzávěrka příštího čísla 5. 2. 2008)

úvodní slovo

Vážení spolupracovníci,

vstupujeme do nového roku a při této příležitosti Vám všem přeji, tak jak je u nás krásným zvykem, dobré zdraví, hodně sil a šťastnou ruku ve všem počínání.

— Budeme to potřebovat víc než kdy jindy, protože koncepční a organizační neklid posledních několika let a nepřízeň přírody přivedly náš podnik do stavu, který není dobrý. Lesy ČR se v mnoha směrech vzdálily od svého základního poslání – zajišťovat rozvoj obrovského státního lesního majetku tak, aby byl schopen trvale, dnes i v budoucnosti, plnit všechny, zejména celospolečenské funkce lesů. Plnění právě tohoto poslání je naším rozhodujícím cílem, zatímco komerční aktivity podniku jsou jen prostředkem, i když neopominutelným, k zabezpečení potřebných finančních, věcných a lidských zdrojů. Je třeba mít na paměti, že obrácené pořadí těchto priorit, k němuž podnik v minulých letech stále více směřoval, by velmi brzy nastolilo politickou otázku: K čemu státní vlastnictví lesů, když přístup vlastníka k jejich obhospodařování je stejný jako u lesů privátních?

— Tato hlediska budou zásadním způsobem ovlivňovat přístup podniku k akutním problémům, zejména ke konečnému uzavření ložského výběrového řízení na tříletou zakázku, k odstranění lesnických důsledků kalamity Kyrill a k racionálnímu uspořádání vztahů podniku ke krajům. V této souvislosti musím zdůraznit, že připravovaná decentralizace kompetencí generálního ředitelství na krajské inspektoráty nemá vést k fragmentaci podniku, k oslabení jeho akceschopnosti, ale k lepšímu rozhodování ve všech záležitostech, které vyžadují podrobnější a konkrétnější informace o regionálních poměrech a potřebách, než jsou a mohou být k dispozici na úrovni generálního ředitelství.

— Vedení podniku v nejbližších dnech zahájí podrobnou objektivní komplexní analýzu současného stavu podniku a zejména jím spravovaného lesního fondu. Je to nezbytný přípravný krok k vypracování nové koncepce obhospodařování státního lesního majetku, která bude v souladu s funkcemi a možnostmi státního vlastnictví lesů v tržním ekonomickém prostředí stejně jako se společenskými nároky na les a s lesnickou politikou EU.

— Obracím se na Vás s naléhavou žádostí o aktivní pozitivní spolupráci, bez níž tento úkol nemůže být úspěšně zvládnut, a ještě jednou Vám přeji dobrý nový rok 2008.

Ing. Jiří Novák,
generální ředitel

elektronická aukce LČR

Bilance za rok 2007

Elektronická aukce dříví Lesů ČR (EAD) úspěšně zdolala svůj první rok a vstupuje do roku 2008. Pro všechny zúčastněné je velmi důležité zhodnotit všechny nabyté zkušenosti tak, aby se i v roce 2008 stala EAD respektovaným a atraktivním obchodním kanálem. Nejprve však krátké ohlédnutí za rokem 2007.

Formou EAD byl v roce 2007 realizován prodej téměř všech běžně prodávaných sortimentů a své dříví nabídlo v aukci 23 lesních správ a dva lesní závody – Dobříš a Konopiště. O přitažlivosti EAD pro naše odběratele svědčí počet registrovaných zájemců, který ke konci prosince dosáhl rovných 100.

— Od počátku zavádění prodeje dříví elektronickou aukcí bylo deklarováno, že je tento způsob prodeje primárně zaměřen na regionální odběratele, kteří nemají

s Lesy ČR uzavřenou rámcovou kupní smlouvu (RKS). Proto nás velmi zajímalo, zda byl tento atribut EAD v roce 2007 skutečně naplněn. Podle Johna D. Barrowa je řeč čísel nejmocnějším a nejuniverzálnějším jazykem – proto jen stručně. V loňském roce bylo vypsáno celkem 152 aukcí. Z toho v 89 aukcích byla podána nabídka (tj. nabídnuté dříví bylo prodáno) a jen ve 13 aukcích (14,6 %) z těchto 89 se vítězem stala společnost, která byla zároveň držitelem RKS.

— Za období duben až prosinec 2007 bylo obchodováno 14 427 m³ dříví, což je 35 % z celkového množství nabídnutého dříví. Jestliže se však zaměříme pouze na IV. Q. 2007, je podíl obchodovaného dříví mnohem vyšší – více než 75 %.

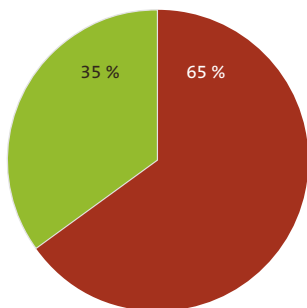
— Pokud porovnáme vyvolávací cenu celkového množství obchodovaného dříví (19 069 743 Kč) s cenou prodejní (21 179 366 Kč) získáme rozdíl 2 109 623 Kč (tj. cca 11% zvýšení ceny dříví). Jak již bylo uvedeno v minulém příspěvku do LZ, je třeba brát tento údaj v kontextu reálné situace na trhu se dřívím v II. a III. Q. 2007, kdy byly naše zpracovatelské kapacity přesyceny jehličnatou kulatinou z lednové kalamity. Pokud se zaměříme pouze na IV. Q., činí vyvolávací cena celkového množství obchodovaného dříví 7 131 760 Kč a cena prodejní 9 093 605 Kč. Zde je tedy rozdíl 1 961 845 Kč (tj. cca 27,5 %!!!).

— Průměrné množství prodaného dříví v jedné aukci bylo 162 m³, přičemž na vysokou hodnotu průměru má zásadní vliv vysoká hodnota prodané smrkové kulatiny ze suché skládky na Nových Hradech, kdy se prostřednictvím jedné aukce prodalo 5 000 m³ dříví. O výrazném „nahodnocení“ průměru vypovídá hodnota mediánu, která je jen 100 m³. Nejčastěji se v jedné aukci prodalo 100 m³ dříví (MODE; v celkem 29 případech). Nejvíce obchodovanou komoditou byly v loňském roce smrkové výřezy pro pilařské zpracování tř. III. A–D – 7 565 m³, smrkové výřezy pro pilařské zpracování tř. III. D – 1 090 m³, dub cer – sdružený výřez – 1 000 m³ a dub sdružený výřez – 953 m³.

— Na jednu vyhlášenou aukci byly podány průměrně tři nabídky. Dle počtu podaných nabídek byl pro naše odběratele nejvíce atraktivní dub (sdružený výřez). Průměrně o tento sortiment soutěžilo 13 nabídek (median – 17!), přičemž maximum nabídek bylo 21.

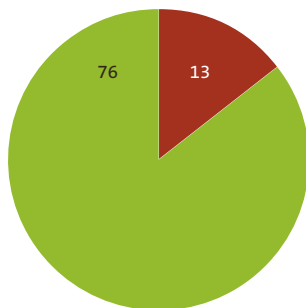
— Pro rok 2008 bude organizátorem aukcí firma aplis.cz. S přechodem na nového organizátora chystáme i několik změn, které by měly provoz aukce ještě více zefektivnit a snížit administrativní náklady jak pro naše zaměstnance, tak i pro naše odběratele. Ovšem je důležité i nadále striktně zachovat podstatu aukce – a tou je

Podíl obchodovaného dříví z celkového objemu dříví nabídnutého v EAD v roce 2007

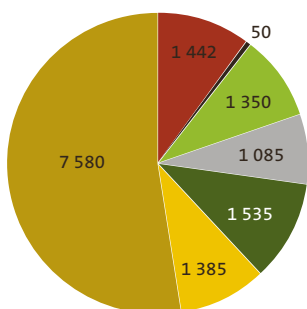
■ nezobchodované dříví
■ zobchodované dříví

Vzájemný podíl regionálních odběratelů a odběratelů s uzavřenou rámcovou kupní smlouvou na obchodu formou EAD dle počtu vysoutěžených aukcí v roce 2007

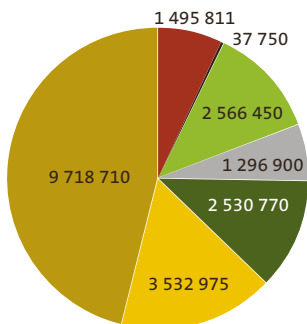
■ RKS
■ ostatní

Podíl KI na obchodovaném dříví formou EAD [m³] v roce 2007

■ KI Brno
■ KI HK
■ KI Zlín

Podíl KI na obchodovaném dříví formou EAD [Kč] v roce 2007

■ KI Šumperk
■ KI ČB
■ LZ Židlochovice
■ LZ Konopiště

transparentnost jejího průběhu, kdy jediným kritériem, které rozhoduje o vítězství účastníka, je výše jeho cenové nabídky. Z tohoto důvodu je ve smlouvě mezi Lesy ČR a organizátorem jasně stanoveno, že nikdo z našich zaměstnanců ani zaměstnanců firmy aplis.cz nesmí znát aktuální průběh aukce. Až po vyhodnocení výsledků, které je plně automatizováno, můžou oprávněné osoby nahlédnout do „výsledkové listiny“.

— Elektronické dynamické nástroje v obchodování

nabývají na stále větším významu. Jejich oblíbenost stoupá především pro jejich jednoduchost, rychlost a efektivitu. Naším cílem je, aby si elektronická aukce udržela přízeň našich regionálních odběratelů a pomohla budovat dobré jméno našeho podniku. Jak pravil klasik Zig Ziglar: „Dosáhnout cíle, který si neurčíte, je stejně obtížné jako se vrátit z místa, kde jste nikdy nebyli.“

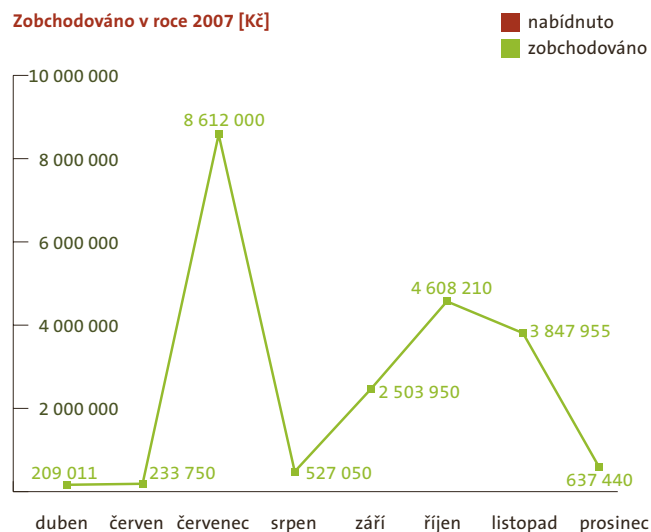
Ing. Ladislav Řezab, Bc. Petra Krásová

Měsíc	Vypsáno aukcí	Uskutečněno aukcí	Nabídnuo [m³]	Zobchodováno [m³]	Zobchodováno [Kč]
Duben	1	1	42	42	209 011
Červen	12	3	7 930	250	233 750
Červenec	46	16	23 330	6 750	8 612 000
Srpen	9	5	800	480	527 050
Září	17	14	2 135	1 895	2 503 950
Říjen	39	29	3 165	2 385	4 608 210
Listopad	23	18	2 835	2 105	3 847 955
Prosinec	5	3	670	520	637 440
Celkem	152	89	40 907	14 427	21 179 366

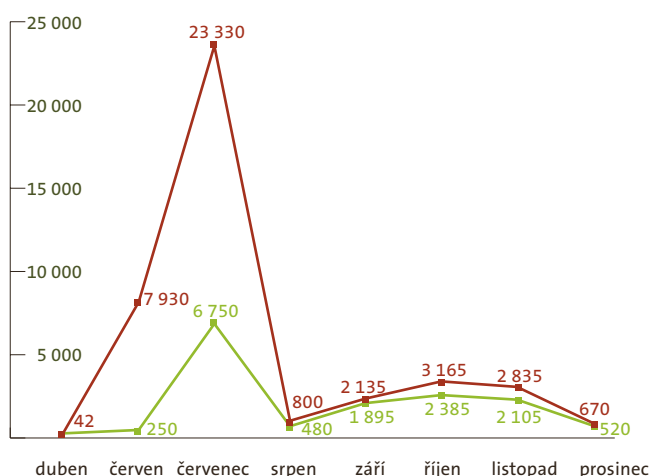
Aukce realizované v roce 2007

KI	m³	celk. cena [Kč]	LS	m³	celk. cena [Kč]
KI Brno	1 350	2 566 450	Bučovice	650	1 605 150
			Znojmo	700	961 300
KI Hradec Král.	1 085	1 296 900	Dvůr Králové nad L.	615	780 900
			Rychnov nad Kněžnou	170	204 000
			Hořice v Podkrkonoší	300	312 000
			Luhačovice	120	325 700
KI Zlín	1 535	2 530 770	Rožnov	780	1 102 860
			Vsetín	355	587 110
			Bystřice pod H.	100	102 000
			Buchlovice	180	413 100
			Javorník	120	144 600
KI Šumperk	1 385	3 532 975	Hanušovice	95	96 425
			Ruda nad Moravou	170	146 800
			Šternberk	880	2 572 150
			Prostějov	60	459 600
			Jeseník	60	113 400
KI České Bud.	7 580	9 718 710	Nové Hradky	5 850	7 564 650
			Třeboň	1 730	2 154 060
			Břeclav	42	209 011
LZ Židlochovice	1 442	1 495 811	Valtice	1 200	1 086 600
			Diváky	200	200 200
LZ Konopiště	50	37 750	Komorní Hrádek	50	37 750
Celkem	14 427	21 179 366			

Zobchodováno v roce 2007 [Kč]

Bilance EAD v roce 2007 [m³]

vysoké stavy jelení zvěře

V průběhu měsíce listopadu se opět rozpoutala diskuse o skutečných stavech spárkaté zvěře, především jelena lesního, v našich lesích. Přispělo k tomu vyjádření MZe, že současné početní stavy spárkaté zvěře na území České republiky neodpovídají potřebám lesního hospodářství, zemědělství a ochrany přírody.

Následná opatření pro redukci početních stavů spárkaté zvěře doporučená MZe zahrnují např. výjimky ze zakázaných způsobů lovu nebo střílení zvěře v přeživacích objektech. Všichni asi cítíme, že tato opatření termínovaná do konce měsíce března 2008 nejsou systémovým krokem, celou problematiku určitě nevyřeší a jejich využití je přinejmenším diskutabilní. Představitelé ČMMJ však tento problém nevidí jako zásadní a spíše veřejnost informují o strádání zvěře v zimním období a potřebě jejího příkrmování. Kontroverznost tohoto problému je samozřejmě vědním námětem pro medializaci.

— Jednou z nejvíce zvěří poškozenou oblastí jsou dnes Krušné hory. KI Teplice spravuje na tomto území přibližně 45 tis. ha lesní půdy na LS Klášterec, Litvínov a části LS Děčín (LHC Telnice cca 5 tis. ha).

— Pro ilustraci uvádím přehled odlovu v minulých letech ve vztahu k normovaným stavům jelení zvěře v tabulce.

— V minulých letech byl v této oblasti ze strany LČR, s.p. vyvíjen větší důraz na výši odlovu. Přes počáteční odpor ze strany nájemců honiteb se většinou podařilo splnit plánované odlovy a byla navázána dobrá spolu-

práce. Ukazuje se však, že v některých honitbách není ani tato úroveň odlovu dostačující. Pozitivním zjištěním je skutečnost, že se nám v řadě lokalit podařilo významnou měrou snížit tlak jelení zvěře na lesní porosty, ale stále zůstávají oblasti s vysokými stavy zvěře a následnými škodami. Potvrzuje se, že jarní sčítání zvěře není vodítkem pro stanovení plánu odlovu, ale osvědčuje se plánování lovu v širším regionu napříč honitbami s ohledem na migraci zvěře v průběhu roku.

— Lesy České republiky, s. p. zadaly VÚLHM zpracování projektu „Lesnické hospodaření v imisní oblasti Krušných hor“. Na zpracování projektu se podílela i další odborná pracoviště v České republice. Závěrečná zpráva byla předložena v listopadu 2007.

— Tento rozsáhlý materiál je zaměřen především na problematiku obnovy porostů náhradních dřevin (PND) v Krušných horách. Rozsáhlé komplexy (PND) vytvářejí kvalitní životní prostředí pro spárkatou zvěř, avšak s omezenou úživností. Pokud uvažujeme o změně lesnického hospodaření (rekonstrukce PND) na porosty hospodářské, musíme respektovat významný vliv jelení zvěře. Jsou-li současné úrovně imisí a zejména kyselé depozice limitem existence lesa, jsou vysoké stavy jelení zvěře limitujícím faktorem úspěšnosti obnovy porostů v Krušných horách a efektivnosti vynaložených finančních prostředků.

— V Krušných horách nadále přetrvává nevyvážený stav mezi lesem a zejména jelení zvěří, která má stále velice negativní vliv na odrůstání lesních porostů. Poškození okusem, loupáním a ohryzem je v této zájmové oblasti dle výše uvedené studie MZe (ÚHUL 2007) následující:

loupání

— tloušťková kategorie (d 7–12 cm)

u SM poškozeno 65 % jedinců

u JR poškozeno 75 % jedinců

okus

— výška 0,1–1,3 m

u SM poškozeno 32 % jedinců

u JR poškozeno 65 % jedinců

u BK poškozeno 67 % jedinců na volné ploše a 13 % jedinců pod clonou

Alarmující je rovněž opakované poškozování.

V předložené zprávě byla vyčíslena škoda způsobená zvěří na více než 265 mil. Kč. Zvýšené náklady na obnovu lesa a ochranu proti zvěři jsou vyšší přibližně o 76 tis. Kč/ha oproti průměrným nákladům v ČR a výnosy z prodeje dříví v důsledku snížení kvality dřevní hmoty jsou nižší o přibližně 92 tis. Kč/ha, než je republikový průměr.

Odlov v ve vztahu k normovaným stavům jelení zvěře

	LS Klášterec n. Ohří	LS Litvínov
počet vlastních honiteb	13	18
z toho režie	1	1
normovaný stav (ks)	187	211
odlov včetně úhynu		
2001	966	976
počet kusů na 1 000 ha	53	39
2002	888	906
počet kusů na 1 000 ha	49	36
2003	977	967
počet kusů na 1 000 ha	54	55
2004	1 175	1 538
počet kusů na 1 000 ha	65	87
2005	1 143	1 471
počet kusů na 1 000 ha	63	83
2006	1 021	1 366
počet kusů na 1 000 ha	56	80
2007 (plán)	1 130	1 400
počet kusů na 1 000 ha	62	82

Pozn.: Přehled je uveden bez údajů z režijní honitby LS Litvínov Obora Fláje.

— Skutečné stavy jelení zvěře dnes mnohonásobně převyšují stavy normované, které jsou 10–20 ks/1 000 ha. Otázkou je, jak dále tento stav řešit. Z uvedené studie vyplývá, že důležitost řešení zvyšují i nadstandardní úkoly, v nichž pro rok 2008 projektujeme obnovu v této oblasti na ploše 630 ha (2,3 mil. sazenic), ochranu proti zvěři na ploše 2 800 ha (téměř 9 mil. sazenic) a stavbu 40 km nových oplocenek.

— Pokusím se nadále nastínit některá doporučení pro snížení negativního vlivu zvěře na lesní prostředí vyplývající ze závěrů výše zmíněného projektu, případně z našich dosavadních zkušeností:

□ cílevědomé hospodaření s jelení zvěří v rámci velkých regionů

□ **redukce stavů jelení zvěře**

□ úzká spolupráce se stávajícími nájemci honiteb včetně vytvoření lepších podmínek pro lov (vnadíšť, průseky), ale zároveň naplnění požadované výše lovu

□ odstranění zjištěných nedostatků v příkrmování s přímou vazbou na výši škod (nevhodné druhy krmiva jako řepa, pečivo, pšenice včetně neodpovídající dávky a nepravidelnosti)

□ vytváření klidových zón pro zvěř, odklonění veřejnosti z této oblasti

□ podporování dalších způsobů lovu se snahou po úpravě početních stavů a poměru pohlaví včetně důsledné kontroly ulovené zvěře revírníky

□ vytváření políček pro zvěř, soustředění zvěře v zimním období do přezimovacích objektů

□ v oblastech, kde dosud není soulad mezi zvěří a lesním ekosystémem, dočasně omezit tok finančních prostředků na obnovu PND

Nezbytně nutné snížení početních stavů jelení zvěře je především v zájmu snížení škod, zlepšení zdravotního stavu lesa a úpravy věkové a pohlavní struktury populace jelení zvěře.

— Příkaz GR č. 3/2000 jasně přikazuje provést na lesních správách zhodnocení vlivu zvěře na les. V podmínkách KI Teplice jsme tuto problematiku řešili rozpracováním výše uvedeného příkazu Příkazem ředitele KI Teplice č. 3/2006 k provedení Zhodnocení vlivu zvěře na stav lesa. Tímto příkazem bylo uloženo všem lesním správcům a revírníkům dosažení souladu stavu lesa se zněním Příkazu GR č. 3/2000 do konce lovecké sezony 2008–2009. Byly zde definovány 4 kategorie lesa:

KATEGORIE LESA I.

CÍLOVÝ STAV LESA (ZELENÁ BARVA)

- ☐ les se přirozeně zmlazuje
- ☐ kultury jsou zajištěny v řádném termínu
- ☐ ochrana kultur proti zvěři je prováděna do 1,25 % výměry lesa nebo na 25 % plochy prvního zalesnění včetně přirozené obnovy za posledních 5 let
- ☐ loupání včetně opakovaného je pomístní do 0,5 % jedinců v porostní skupině/rok
- ☐ oplocenky jsou výjimečné opatření do 30 % prvního zalesnění MZD včetně přirozené obnovy
- ☐ nejsou žádné další problémy se škodami způsobenými zvěří

KATEGORIE LESA II.

NADĚJNÝ STAV LESA (MODRÁ BARVA)

- ☐ odpovídá kategorii I.
- ☐ ochrana kultur je však prováděna do 2,5 % výměry lesa nebo na 50 % plochy prvního zalesnění včetně přirozené obnovy za posledních 5 let
- ☐ loupání včetně opakovaného je do 1 % jedinců v porostní skupině/rok
- ☐ plocha nových oplocenek do 60 % plochy prvního zalesnění MZD včetně přirozené obnovy
- ☐ nejsou žádné další problémy se škodami způsobenými zvěří

KATEGORIE LESA III.

ŠPATNÝ STAV LESA (ŽLUTÁ BARVA)

- ☐ přirozená obnova je limitována vlivem zvěře
- ☐ kultury jsou zajištěny v řádném termínu
- ☐ ochrana proti zvěři +2,5 % výměry lesa nebo +50 % plochy prvního zalesnění včetně přirozené obnovy za posledních 5 let
- ☐ loupání včetně opakovaného do 2 % jedinců v porostní skupině/rok
- ☐ MZD je oploceno více jak z 60 % prvního zalesnění MZD v roce včetně přirozené obnovy
- ☐ nejsou žádné další problémy se škodami způsobenými zvěří

KATEGORIE LESA IV.

KATASTROFÁLNÍ STAV LESA (ČERVENÁ BARVA)

- ☐ je třeba žádat o doklad termínu zajištění kultur
- ☐ skutečným důvodem nezajištění jsou škody způsobené zvěří
- ☐ loupání včetně opakovaného přesahuje 2 % jedinců v porostní skupině/rok

Pro lesní správy Klášterec a Litvinov byl stanoven minimální cíl k 31. 5. 2009 takto:
dosažení kategorie I. **20 %**
dosažení kategorie II. **50 %**
dosažení kategorie III. **30 %**

Kontrolou stavu kultur a jejich zajištěnosti bylo zjištěno, že značná část výměry lesa neodpovídá stanoveným kritériím. Postup naplnění tohoto Příkazu lze shrnout v následujících krocích:

- ☐ inventura stavu lesa (2006) provedená LS za účasti pracovníků KI včetně zařazení skupin oddělení s obdobnými podmínkami do definovaných kategorií s barevným vyznačením v mapě
- ☐ u revírů, kde nebylo dosaženo souladu s tímto příkazem, byla stanovena nápravná opatření včetně termínů a odpovědných osob za jejich plnění tak, aby bylo garantováno dosažení stanoveného cíle k 31. 5. 2009
- ☐ plnění těchto opatření a postupných cílů je a bude předmětem následné kontrolní činnosti včetně případného vyvození sankcí vůči odpovědným osobám
- ☐ pravidelné hodnocení postupného naplnění v jednotlivých letech

Kontrola provedená v letošním roce již na řadě revírů ukázala oprávněnost nastoupené cesty. Někde však ještě skutečnost zjištěná při hodnocení stavu k 31. 5. 2007 nevede k dosažení cílového stavu a navržená opatření nejsou důsledně uplatňována. Tento postup přenáší odpovědnost revírníků a lesních správců z roviny splnění konkrétních nařízení do roviny vlastní odpovědnosti za stav lesa a aktivní realizaci kroků k jeho zlepšení. V případě nenaplnění cílových stavů bude personálně řešena konkrétní odpovědnost jednotlivých zaměstnanců.

ohlédnutí za sponzorskými dary LČR

U příležitosti začátku roku si dovoluji napsat malé bilancování, tedy shrnutí toho, co se nám v rámci poskytování sponzorských darů v roce 2007 podařilo, v čem máme ještě rezervy a co nového plánujeme v tomto roce.

POOHLÉDNUTÍ DO MINULOSTI

Do poloviny roku 2006 byla podpora neziskových subjektů u LČR omezena pouze na organizace, které úzce spolupracují s LČR, nebo pro ty, které si svou žádost podaly náhodně. Širší veřejnost o možnosti získání finanční podpory ze strany LČR neměla ani poněti. Což byla škoda, neboť současným standardem je vnímat společenskou odpovědnost firem jako nedílnou součást firemní strategie, do které se mimo jiné zahrnuje podpora neziskových projektů. Od druhé poloviny roku 2006 jsme se rozhodli zřídit Program nadační služby, jehož cílem je přerozdělovat sponzorské dary nezávislou grantovou komisí na základě výzvy uveřejněné na našich webových stránkách. Dalším důvodem pro zřízení tohoto Programu bylo oddělení sponzorských aktivit od aktivit ryze dobročinných.

BILANCOVÁNÍ ROKU 2007

V květnu se již podruhé (poprvé to bylo v roce 2006) konalo schvalování darů přes nezávislou grantovou komisi Lesů ČR. Ta vybrala z 235 došlých žádostí zaslanych neziskovými organizacemi celkem 47 projektů v celkové částce 8 143 300 Kč. Konkrétní vybrané projekty jsou uveřejněny na našich webových stránkách v kolonce Turisté a přátelé přírody. Podmínky pro uchazeče o podporu byly nastaveny takovým způsobem, aby svou žádost mohly podat neziskové organizace působící v oblasti charitativní, ochrany životního prostředí, zdravotnictví, kultury a školství. To má nespornou výhodu v tom, že o podporu projektu si může zažádat téměř každý neziskový subjekt a i ty nejmenší organizace mají šanci získat potřebné finanční prostředky. To se osvědčilo například u základních škol nebo různých zájmových volnočasových kroužků, které mají velice malou šanci uspět s podporou u velkých a zpravidla úzce tematicky zaměřených dárců. Na druhé straně však právě díky zvolenému širokému spektru oblastí podpory došlo tolik žádostí, že se to stalo pro Lesy ČR do jisté míry nevýhodou. Mezi nejmarkantnější nevýhody patří například to, že efektivita posuzování žádostí vzhledem k časovému nedostatku je nízká a u tak velkého množství podpořených projektů není zajištěna kvalitnější kontrola projektů formou osobních schůzek či pořádání společných akcí. Dalším úskalím současné rozsáhlé dárcovské strategie je její složitost. Naším cílem by měl být především ucelený a pro veřejnost jasný systém v oblasti dárcovství.

— Abychom dosáhli většího zapojení regionů, dali jsme v tomto roce prostor krajským organizačním jednotkám, které v rámci vlastního limitu (200 tis. Kč) měly možnost

podpořit subjekty ve svém regionu. Oproti roku 2006 byl zájem vyšší a podařilo se nám prostřednictvím krajů rozdělit částku ve výši 1 463 700 Kč.

CO SE CHYSTÁ

V roce 2008 musíme nastavit podmínky v oblasti dárcovství tak, aby se v nich odrážely naše téměř osmnáctiměsíční zkušenosti. Naše podpora musí být přínosem nejenom pro neziskové organizace, ale i pro zaměstnance LČR. Prostřednictvím realizovaných obecně prospěšných projektů se snažíme přispět dobré věci a věříme, že tím zároveň přispějeme k našemu dobrému jménu. Je pro nás také důležité to, že veřejnost vnímá náš podnik z širší perspektivy, jako subjekt, který se také stará o věci veřejné. V tuto chvíli se nám naskytá prostor pro nové a inovativní projekty. Klíčovým pro výběr těch „správných“ oblastí podpory je nastavení konkrétních kritérií. Mezi ně by měly patřit např. dlouhodobost či jednorázovost projektu, jeho regionální či celoplošné pokrytí, zapojení veřejnosti a v neposlední řadě finanční možnosti na straně LČR. Důležité je také to, aby oblasti podpory a konkrétní projekty měly blízkou souvislost k předmětu činnosti LČR a zároveň se nepřekrývaly s projekty, které jsou již u LČR zaběhnuté.

— Věříme, že o podporu neziskových projektů ze strany LČR bude stále tak velký zájem jako doposud.

Renata Macková

**Z výletu integračního centra
Klubíčko**

zimní den

Zimní příroda má také své kouzlo. Bělostná peřina sněhu sice zakrývá krajinu, ale ta přesto má svůj půvab. Na první pohled se nám může zdát, že v lese panuje klid, ale není tomu tak. Podle stop zjistíme, že život pokračuje. V čerstvém sněhu najdeme drobné stopy myšic, lasiček či hranostajů, které vytvářejí drobné korálky, a opodál zase můžeme spatřit i dvojstopy kuny, které po několika krocích končí.

Z okraje lesa vedou na louku stopy zajíce, který tady hopkal celou noc, a tak jich po sobě zanechal celý věnec. Na pasece jsou stopy nejen srnčí zvěře, ale i ostatních obyvatel zimního lesa.

— Určitě nepřehlédneme velkou stopu od jelena, který tady procházel a ještě na sebe upozornil odřeným kmenem stromu nebo „ohoblovanou“ větví nízko nad zemí. Jak je známo, jelen každoročně shazuje paroží koncem února a v březnu. Potom mu narůstá nové, které je chráněno lýčím.

— Po ukončení růstu během léta lýčí začne na parohu odumírat a jelen tzv. vytlouká. Zbavuje se usychajícího lýčí tím, že odírá parohy o větve keřů a stromů. V podobné činnosti potom pokračuje celou dobu, kdy nosí hotové parohy. Těsně po vytlučení stále ještě „tluče“ do okolní vegetace. Proto se můžeme s tímto počínáním setkat nejen před říjí, během ní, ale i později.

— Není tedy žádnou vzácností spatřit i v zimním období jelena, který stojí u kmene stromu a odírá parohy kůru. Využívá i pevné větve visící nízko u země. Je zajímavé, že tyto odřené stromy či větve pak přitahují i ostatní jedince.

— Několikrát jsem zastihl jelena, který stál pod zasněženým smrkem a najednou začal paroží mlátit do větví a nechával se zasypat padajícím sněhem. Svým počínáním připomínal hrající si děti, které taky rády třesou zasněženými větvemi a pak stojí pod sněhovou sprškou.

— Podobně si počínají jeleni i se slabými kmeny stromů, do kterých silou mlátí nebo o ně odírají paroží během zimy. V oborách často najdeme ohoblovanou větev, která je nad zemí v dostupné výšce, kam jelen dosáhne. U takové větve se potom během dne může vystřídat i několik jedinců.

— Zimní les nás může překvapit na každém kroku nějakou zvláštností, kterou jsme možná v létě mohli přehlédnout.

J. Zumr,
foto: autor

vývoj bioinsekticidu proti ploskohřbetce

V roce 2002 zadala Grantová služba LČR Laboratoři ochrany rostlin v Olešné řešení projektu, jehož cílem bylo prozkoumat, zda lze v ochraně lesa před ploskohřbetkou smrkovou využít entomopatogenní houby tak, aby došlo k významné redukci populace tohoto škůdce.

Izolátory na území LZ Kladská

Při řešení daného projektu bylo prioritně požadováno získat bioagens s vysokou účinností, které bude možné průmyslově vyrábět a letecky aplikovat. Výzkum byl prováděn za podpory a pomoci pracovníků lesních závodů LČR, s. p., KRNPu a Biologického centra AV ČR, v. v. i., v Českých Budějovicích.

PLOSKOHŘBETKA SMRKOVÁ

Ploskohřbetku smrkovou (*Cephalcia abietis* L.) není třeba lesnické veřejnosti zvlášť představovat. Setkal se s ní snad každý lesní hospodář, i když ne každému musela nutně dělat vrásky na čele. Spolu se dvěma svými příbuznými – ploskohřbetkou severskou a ploskohřbetkou černou – patří k hlavním listožravým škůdcům smrku ztepilého. V podmínkách střední Evropy se významně přemnožuje především v souvislých stejnověkových smrkových monokulturách v podhorských a horských oblastech v nadmořských výškách zhruba od 600 do 1 000 m. V průběhu druhé poloviny minulého století jsme byli na našem území svědky několika silných gradací ploskohřbetky. Nejhorší kalamity byly zaznamenány v 80. letech, kdy bylo tímto škůdcem napadeno téměř 50 tisíc ha porostů především v imisemi poškozených oblastech severních pohraničních horstev. Protože při přemnožení

dochází opakovaným žírem housenic k silným defoliacím, které mohou vést až k úhynu napadených stromů, je ploskohřbetka smrková zařazena mezi kalamitní škůdce.

POČÁTKY VÝZKUMU

Výzkum byl od počátku zaměřen na zkoumání možnosti, zda lze mykoinsekticidem nakazit vajíčka a mladé housenice ploskohřbetky, a to ze tří důvodů. Za prvé – vajíčka jsou nejzranitelnější stadiem životního cyklu škůdce, za druhé – je zde reálná možnost aplikovat preparát leteckým postřikem a za třetí – zabráněním líhnutí housenic výrazně omezíme žír v roce silného rojení. Svým bezprostředním účinkem se liší nové bioagens od podobných biopreparátů, které mají obecně pomalejší nástup účinnosti než konvenční insekticidy. — Samičky kladou vajíčka do korun smrků na jehlice a první stadia larev se z nich líhnou v závislosti na počasí za 2–4 týdny. To je dosti dlouhé období na provedení dobře načasovaného zákroku. Zásah je třeba směřovat právě proti vajíčkům také proto, že vylíhlé malé housenice se později soustřeďují v paždí větví a zhotovují si tam předivové vaky, v nichž už jsou hůře zasažitelné. Vajíčka navíc nemají přirozenou ochranu před houbovou nákazou, neboť se s ní za normálních okolností na rozdíl od larválních nebo kuklových stadií přezívajících v půdě nesetkávají.

POČÁTKY VÝVOJE PREPARÁTU

Předně bylo třeba získat a vybrat vhodný kmen houby, který bude dostatečně nakažlivý (patogenní) pro škůdce. Získat ho lze buď izolací z vykopaných zimujících housenic přirozeně nakažených v půdě, nebo ze vzorků půdy posbíraných na lokalitách s výskytem ploskohřbetky pomocí tzv. „metody živých pastí“. Takových lokalit bylo vytypováno 43 v celé republice (v rámci území 15 OJ LČR, 2 privátních firem a KRNPu). Oběma způsoby bylo získáno 60 nativních kmenů entomopatogenní houby *Isaria farinosa* (syn. *Paecilomyces farinosus*), která se v dřívějších studiích ukázala pro nakažení ploskohřbetky jako nejvhodnější. Každý ze získaných kmenů musel být podroben testu na virulenci, tj. schopnost vyvolávat u hmyzu infekci. K tomuto účelu byl v LOR vypracován vlastní originální biotest. Jelikož testy probíhaly kontinuálně po delší období a vajíčka jsou sezonní záležitostí, kmeny byly testovány nejprve na diapauzních housenicích, které se dají z půdy vykopat po celý rok. Porovnáním virulence všech získaných kmenů byl pro další práci vybrán kmen, který vykazoval jednoznačně nejlepší výsledky. Dostal označení SEH.56.Pf.

Nebylo velkým překvapením, že jím nebyl žádný z kmenů získaných z půdních vzorků, ale právě kmen izolovaný z nemocné housenice.

— Virulenci vybraného kmene bylo třeba dále posílit, jinými slovy bylo třeba vyladit jeho patogenní účinky tak, aby kmen působil na cílový organismus co nejúčinněji. Za tím účelem byl kmen SEH.56.Pf podroben sérii 15 tzv. kontinuálních pasáží přes diapauzní housenice nasbírané v přírodě. Po každé pasáži byl kmen otestován a sledovalo se, jak se postupně jeho virulence zvyšuje.

POKRAČUJEME

V další etapě prací pak byla řešena otázka výroby, finalizace a skladování preparátu. Byl vyvinut postup, jak získat během několika dní kultivace koncentrát spor pastovité konzistence, v němž bude obsaženo 2×10^{10} spor v jednom gramu.

— Teprve tento koncentrát je možno finalizovat do prakticky použitelné formy. V současnosti jsou ověřeny dva způsoby finalizace. Pro vodní letecký postřik je to finalizace zmrazením, čímž vzniká prototyp ZBK (zmražený blastosporový koncentrát). Pro nízkoobjemovou (ULV) aplikaci je vhodná finalizace koncentrátu s olejovými přípravky povolenými v současnosti pro ochranu lesa (Dedal 90 EC, Ikar 95 EC, Istroekol, Alimo). Vzniknou tak prototypy, které označujeme BK+příslušný olej. Olejové přípravky je třeba uchovávat při teplotě 5 °C.

TESTOVÁNÍ ÚČINNOSTI

Na území LZ Kladská (LČR s.p., KI Karlovy Vary) byly za pomoci pracovníků tohoto závodu v roce 2006 postaveny 3 velkoobjemové izolátory v mladé smrčíně. Na smrčky uvnitř izolátorů jsme vypustili velké množství čerstvě vylíhlých rojivců ploskohřbetky, které jsme nasbírali smýkáním přízemního rostlinného porostu v lese s kalamitním výskytem škůdce. Nakladená vajíčka pak byla použita pro laboratorní a terénní testování.

— Testování probíhalo nejprve formou laboratorních biotestů na vajíčkách. U všech prototypů bylo dosaženo 95 % mortality vajíček za 8 dní při aplikaci dávky 5×10^{10} blastospor na m^2 . Průběh nákazy byl sledován a dokumentován pomocí rastrovacího elektronového mikroskopu. Ukázalo se, že hyfy houby aktivně pronikají do vajíčka a následně i do tělní dutiny z něho vylíhlé housenice. Obsah dutin pak postupně stravují, rozrůstají se v mycelium a vytváří další spory. To vše je pro vajíčko i larvickou osudné.

— Po získání laboratorních důkazů účinnosti houbového preparátu na vajíčka už zbývalo jen ověřit, zda vyrobené prototypy biopreparátu zabijí i vajíčka nakladená ve

volné přírodě. V jiném velkoobjemovém izolátoru byly proto v červnu 2006 provedeny rozhodující terénní zkoušky. Porovnával se zde vývoj vajíček nakladených na stromky, které byly poté ošetřeny prototypem ZBK, s vývojem vajíček na neošetřených kontrolních jedincích.

VÝSLEDKY

Po hodnocení provedeném v září téhož roku jsme mohli konstatovat, že **ošetření biopreparátem snížilo populaci vajíček a housenček ploskohřbetky o 62,4 %**. Odborníci v oboru aplikované entomologie se shodují, že takového dvoutřetinového snížení početnosti škůdce houbovým biopreparátem je možno považovat za úspěch. Na jaře 2007 byla provedena následná kontrola přezimujících housenic v půdě, při které bylo zjištěno dalších 7 % housenic s vyvinutou mykózou *P. farinosus*, zatímco v kontrolních rámech se nakažené housenice nevyskytovaly. Výsledky našeho výzkumu umožňují konstatovat, že v laboratoři vyvinutý biopreparát ZBK je s to nejen infikovat vajíčka a mladé housenice ploskohřbetky smrčové, ale může se podílet i na snížení populační hustoty přemnožených diapauzních larev tohoto škůdce. Vzhledem k tomu, že se každou aplikací houbového bioagens zvyšuje jeho zásoba v ekosystému, dá se předpokládat, že se bude v tomto prostředí postupně přirozeně etablovat. Účinek biopreparátu se na rozdíl od toxických pesticidů proto může projevit i v následujících generacích škůdce.

NA ZÁVĚR

Bioinsekticidy na bázi entomopatogenních hub jsou pro necílové organismy včetně člověka neškodné a na rozdíl od klasických insekticidů nepředstavují žádnou ekologickou zátěž pro přírodní prostředí. Použití mykoinsekticidů v ochraně dřevin před hmyzími škůdci je jedním z potenciálních přístupů v moderní aplikované lesnické entomologii a v některých průmyslově vyvinutých zemích dospěl jejich vývoj už do stadia výroby komerčních přípravků. Tento směr, který je šetrný k životnímu prostředí, je potřeba nadále rozvíjet. Výsledky našeho projektu dávají naději, že získaný biopreparát najde své uplatnění v ochraně lesa i u nás.

Ing. Eva Prenerová, CSc.,

Laboratoř ochrany rostlin Olešná (LOR Olešná)

1 2

1 Kladoucí samička ploskohřbetky smrčové

2 Izolátory na území LZ Kladská

trvale udržitelné pěstění lesa

Na otázku, jak dospět v lesnictví k trvale udržitelnému hospodaření, odpoví většinou lesník, že on už takto hospodaří, když se snaží vyhýbat nadměrně velkým holosečím, zakládá kultury s předepsaným procentem přimíšených dřevin, zalesňuje do dvou let po vzniku holiny a kultury se mu daří zajišťovat do sedmi let. Cestu k trvalé udržitelnosti nemusí hledat, plní ji dodržováním lesního zákona. Na konkrétní zkušenosti jsme se zeptali Ing. Pavla Starého, revírníka z Běstvin.

Nemám v úmyslu pouštět se do hodnocení, zda jsou ustanovení současného zákona pro trvalost lesa dostačující. Chci jen s odhlédnutím od jakéhokoli zákona, dobrého či špatného, poukázat na rozdílnost osobního přístupu jednotlivých hospodářů k lesu. A to jmenovitě v nové, nikdy předtím nepoznané historické etapě, kdy prudce vzrůstá spotřeba surovin. Vzrůstá i množství civilizačních zplodin a havárií velkého rozsahu, kdy se za nenapravitelných průvodních jevů likvidují deštné pralesy a rychle přicházejí klimatické změny. My se však jen dost málo zamýšlíme nad vlastním konáním. Nad tím, jak můžu přispět k šetrnějšímu užívání přírodních zdrojů, jak jsem například já, lesník, schopen ještě víc než požaduje zákon přizpůsobit své pěstování lesa měnícím se podmínkám na Zemi. To, že jsou naše středoevropské lesy jenom nepatrnou částí světového problému, nám nebrání položit si závažnou otázku, jestli i tak stojí za to, abychom jednali. Dřevinná skladba lesa se v průběhu příštích generací velmi pravděpodobně změní, ať chceme, nebo nechceme, ať s naší spoluúčastí, nebo bez ní, ať pro zpracovatele dřeva příznivě, nebo nepříznivě. Bude na nás, jak se přizpůsobíme. Naprostá podřízenost lesa požadavkům průmyslu a obchodu skončila. Naši potomci nebudou mít pochopení pro naše těžkosti, budou nás posuzovat a možná odsuzovat za to, jakým krokem jsme vstupovali do jejich současnosti, o kolik jsme například spotřebovávali víc, než bylo nutné.

ÚHEL POHLEDU

Všichni víme, že se les bez našeho nadměrného vměšování sám může obejít a stejně zůstane lesem. Naopak my jsme na něm v mnoha ohledech závislí. Připustíme si otázku, jestli poučky, co nám byly vštěpovány a jichž se stále držíme, jsou i nadále beze změny přijatelné. Dosud jsme nepochybovali, že když budeme dodržovat zaběhané postupy, smrkový les nás nepřestane živit. Teď je na čase přiznat, že násilné vynucování různých služeb přírodě je už dále neúnosné. K trvalosti života se nedopracujeme jinak, než že se k ní přiblížíme, začneme ji víc respektovat, učit se od ní a její dary pokorně užívat. Uznejme, že to není pro nás ponižující. Pojem trvalá udržitelnost lesa se přece vztahuje na všechny jeho funkce, ne na jednu, jejíž domnělá prvořadost možná i podvědomě odvádí naši pozornost a zatemňuje nám obzor. Všechny jsou nenahraditelné. Není třeba je vypočítávat, dobře je známe. Jsou lidé, kteří se už vydali na cestu k trvalé udržitelnosti jiným pěstováním lesa, takovým, které je opravdu blízké přírodě. Činí tak majitelé lesů a jejich hospodáři v zahraničí, a také u nás. Ti myslí kupodivu především ekonomicky, jde jim totiž o radi-

kální snížení nákladů při nesnížené produkci dřeva. To proto za sebe z velké části nechávají pracovat přírodu. A vyplácí se to jak ve zvýšeném přírůstu, tak v tom, co obvykle přináší nadměrné náklady – v celém procesu obnovy lesa a výchovy mlazin. Obecně pak větší váhu než samotný finanční efekt pro majitele má šetření neobnovitelných přírodních zdrojů omezením spotřeby surovin a energie do lesní výroby.

JEDEN Z PŘÍKLADŮ

Pokusím se představit jeden ze vzorů přírodě blízkého pěstování lesa. Zájemcům ho na revíru Běstvina při lesní správě Nasavrky odhalila podzimní exkurze české pobočky evropského hnutí Pro Silva. Před patnácti lety, zároveň se vznikem Lesů České republiky, jsem začal tady, na úpatí Železných hor, hospodařit. Revír leží v nadmořských výškách 250–555 m na svěžích a živých stanovištích lesních vegetačních stupňů 2, 3 a 4, s rozmezím ročních teplot 7,0–8,5 °C a s ročním úhrnem srážek 650–800 mm. Má pestrou dřevinnou skladbu, ale převahu čistých smrkových a bukových porostů. Hospodařilo se výlučně holosečným způsobem. Roční nahodilá těžba převládala nad úmyslnou. Na paseky se sázel hlavně smrk. Listnaté kultury na větších holinách byly obtížně zajištělné a docházelo k velkým nezdarům. Na 1 245 ha lesní výměry činil v prvních letech po převzetí revíru podíl opakovaného zalesnění víc než 50 % při celkovém ročním zalesnění přes 30 ha. Náklady na pěstební činnost ještě v roce 1994 byly 3,8 milionu Kč, to je 3 052 Kč na hektar. Bylo zřejmé, že příčina takového plýtvání je holosečný systém hospodaření, a zařídili jsme se podle toho. Nyní jsou pěstební náklady 900 Kč/ha, tedy méně než třetinové, a výtěž z lesa stoupá. Jak toho dosáhnout? Systematickým zaváděním bezholosečného hospodaření.

JAKÉ BYLY ZAČÁTKY

Odpovědi na otázku, které jsem si kladl, jsem nacházel v hnutí Pro Silva a v přírodě blízkém hospodaření. Oslovila mne myšlenka, že lesní půda má být stále kryta lesem. Proto jsem se z dosavadních holosečí přeorientoval na individuální výběry. Zpočátku převážně v podúrovni, postupně jsem zasahoval zralostním a zúšlechťovacím výběrem do úrovně, zatímco podúroveň šetřil. Brzy jsem poznal, jakou roli v tvorbě lesa hraje struktura porostu, výškové a tloušťkové rozpětí stromů. Zjistil jsem, že výběr v úrovni podněcuje přirozenou obnovu a také že ponechaná podúroveň stíněním chrání semenáčky na snadno buřeničtí půdě. Těžba výběrem zralých stromů, nikoli plošné mycení, se mi

stala krédem, a to přesto, že na revíru je vysoká převaha dospělých a dospívajících porostů. Někdo by takovou „nenormálnost“ uváděl do stavu „normálního“ rychlým sledem pasek, zapomínaje, že mnohem cennější je v lese zásoba živých stromů, která zdarma produkuje zvýšený přírůst dřeva.

AKTUÁLNÍ SITUACE

Od poloviny devadesátých let začala převažovat úmyslná těžba nad nahodilou. Až letošní lednový orkán shodil 3 800 m³ a potom v červnu lokální víchřice asi 8 000 m³, přičemž padlo téměř 50 % listnáčů. Při současné rozpracovanosti porostů však nevidím v kalamitě větší problém. Narušená místa budou automaticky začleněna do obnovy, opět převážně přirozené, a svým nahodilým charakterem dál prohloubí skupinovou výstavbu lesa. Věková struktura posunutá ve prospěch dospívajících a dospělých porostů má vliv na odvození mýtní těžby. V posledních dvou decenních je patrný trend zvyšování těžby a při klasickém výpočtu lze předpokládat další nárůst. Nyní je to 8 500 m³. Probírký v porostech do 40 let činí 9 ha, prořezávky 16 ha a obnova lesa 11 ha. Převažuje přirozená obnova hlavně pod porostem, umělá zčásti podsadbami. V počátcích to byl především buk, nyní jedle, buk se zmlazuje.

— Dlouhodobým cílem hospodaření je dosažení lesních porostů, které svojí druhovou skladbou a prostorovou výstavbou odpovídají stanovišti a mají přípustnou míru odchylky od přirozeného stavu (hemerobie). Rozhodujícím kritériem je autoreprodukce (přirozená obnova) lesa. Zároveň je žádoucí dosažení jemné textury, tzn. střídání jednotlivých vývojových stadií na co nejmenších plochách. Tato kritéria by zároveň měla postačovat k dosažení dostatečné stability lesa.

CESTA K NAPLNĚNÍ TĚCHTO CÍLŮ

□ Omezit až vyloučit holoseče. Z různých důvodů budou stejně vznikat, ale nepovažovat je za standardní způsob obnovy lesa. Jednou ze základních premis Pro Silva je udržení trvalého zápoje lesa. To lze naplnit přechodem z plošného (holosečného) na individuální způsob hospodaření (tzn. uplatnění výběru) a prodloužením obnovní doby. Těžebním výběrem usilovat (tam, kde je to možné) o strukturalizaci porostů. To znamená zachování podružného porostu (mikroklima, buření), překrývání etází po určitou dobu života porostu. Různou intenzitou těžby dosahovat skupinovitě uspořádání porostů.

□ Vnášet na chybějící stanovištně původní dřeviny, obvykle pod clonu (podsadby), případně s využitím přípravného porostu (platí především pro buk a jedli).

□ Maximálně využívat přirozenou obnovu. Přirozená obnova je prostředkem, ne cílem. Cloněním nárostů a podsadeb a nestejnou intenzitou těžby dosahovat jejich samoproředování a strukturalizaci.

□ Zachovávat dospělé jedince vzácnějších druhů dřevin, například vtroušené jedle nechat zarůst do nové etáže lesa. Ponechávat doupné stromy, případně odumřelé jedince.

— Myslím, že revír Běstvina se stává ukázkovým příkladem, jak lze skloubit péči o trvalost lesa s jeho ekonomickou výkonností. Běžná, často slýchaná námitka o „jiných podmínkách“ podle mě nemůže obstát. Vysoká pestrost dřevin a příhodné srážky jsou sice výhodou, ale ne podmínkou. S detaily obnovy místně vhodnými dřevinami si vzdělaný hospodář snadno poradí. Hlavní zásada přírodně blízkého pěstění, prostorová výstavba, k níž vede těžba výběrem, má platnost obecnou. Toto všechno lze už dnes po patnácti letech na revíru Běstvina vidět.

Redakce

Za spolupráci děkujeme Ing. Pavlu Starému

představujeme Čtvrtlesník

V prosinci roku 2007 vyšlo první číslo časopisu Čtvrtlesník, určeného pro širokou veřejnost.

PROČ VZNIKL

Je to právě odpovědnost naší společnosti, která svou činností přímo i nepřímo ovlivňuje přírodní procesy a životní prostředí, jež vedla ke zrodu tohoto časopisu. Chtěli bychom touto formou poutavě a lidsky přiblížit nejen to, co firma Lesy České republiky znamená v širších, nejen odborných souvislostech, ale zejména přínos plynoucí z její činnosti, jejích aktivit, jejího působení pro společnost.

CO V NĚM NAJDETE

Na stránkách časopisu budou čtenáři vždy čtvrtletně nacházet pestré informace nejen o práci lesníků, ale zejména o lese a přírodě jako takových. Náplň jednotlivých rubrik bude rozdělena v návaznosti na jednotlivá roční období a zároveň také v návaznosti na rozmístění našich krajských inspektorátů v regionech, které bychom chtěli veřejnosti přiblížit formou zajímavých odkazů či kontaktů.

— Chceme přinášet informace o charakteristických přírodních procesech a děních, které se váží k jednotlivým ročním obdobím, o lesnických činnostech, které v mnoha případech veřejnost ani nezná nebo

si neuvědomuje jejich zásadní vliv na les či životní prostředí.

— Další, neméně důležitá část časopisu bude věnována tomu, co dává smysl práci lesníků, přírodovědců, ochránců přírody a všech jejích milovníků. Lze říci, že les, příroda, životní prostředí jsou majetkem veřejným. Svobodně se v nich můžeme pohybovat, svobodně je můžeme navštěvovat, ale stejně tak o ně musíme pečovat a chránit je. Odměnou nám pak budou chvíle relaxace, odpočinku a radosti v lesním tichu, jeho nádherných zákoutích, či pohledy na majestátnost přírody od údolí až po vrcholky našich hor. V této části čtvrtletníku bychom chtěli nabídnout pozvání k návštěvám zajímavých koutů naší republiky. Ukázat čtenáři, že les a příroda zde nejsou jen jako zdroj surovin, ale že mají ještě své další funkce. Jednou z těch nejzásadnějších, se kterou se setkáváme v každodenním životě lidské společnosti, je funkce rekreační. I proto je jednou z nejdůležitějších částí tohoto časopisu ta, která je věnována turismu ve všech jeho podobách. Ať už se jedná o pěší turistiku, cykloturistiku nebo v zimních měsících oblíbené běžecké vyžití.

— Chtěli bychom představit v návaznosti na roční období ta nejzajímavější místa v naší republice, která stojí za to vidět nebo navštívit. Místa, jež jsou atraktivní nejen z hlediska přírodního, ale i historického a také místa, kde se dá i aktivně odpočívat či sportovat. Zárukou kvality tipů na výlety by v tomto případě měl rozhodně být Klub českých turistů, který na přípravě a hlavní náplni těchto rubrik s naší redakcí spolupracuje.

— Páli bychom si, aby se tento „náš-váš“ časopis stal vítanou pomůckou a zdrojem informací na všech turistických výpravách širokého spektra čtenářů.

— Tento časopis má náklad 25 000 ks a distribuce je prováděna pomocí Českých drah, Student Agency a Klubu českých turistů.

Ing. Jaroslav Karas

Lesy ČR partnerem oslav 120. výročí KČT

Mezi LČR a KČT byla první spolupráce navázána již v roce 1998 a trvá nepřetržitě dodnes.

Vzájemná spolupráce vychází z poznání, že LČR jako správce státního lesního majetku mají zájem na příkladném zajišťování veřejně prospěšných funkcí lesa.

Jedna z veřejně prospěšných funkcí lesů je funkce rekreační, která je předpokladem rozvoje turistiky. Když byly Lesy ČR v minulém roce osloveny s nabídkou stát se partnerem u příležitosti oslav 120. výročí založení KČT, neváhali jsme a zapojili se do této velkolepé akce.

— Oslavy budou probíhat po celý rok a u této příležitosti budeme mít možnost zúčastnit se některých zajímavých událostí. Již v lednu 2008 se budou Lesy ČR společně s KČT prezentovat na Mezinárodním veletrhu cestovního ruchu v Brně. Pro návštěvníky máme připraveny nejenom informační panely upozorňující na to, co vše zajišťujeme v rámci mimoprodukčních funkcí lesa, ale budeme mít pro všechny časopis Lesu zdar či zcela nový časopis zaměřený na veřejnost, který jsme pojmenovali Čtvrtlesník.

— Za zmínku stojí například oslavy v Praze, které se budou konat mezi 11.–15. 8. 2008. Ta největší proběhne na Václavském náměstí a u této příležitosti bude KČT společně s námi vytyčovat nejvyšší turistický rozcestník. Pokud se vše podaří, bude tento rozcestník zapsán do Guinessovy knihy rekordů a nebude na něm chybět ani naše již tradiční cedule s nápisem Zelená pro vaše kroky – Lesy ČR podporují značení turistických tras.

Renata Macková

Akce ke 120. výročí založení KČT pořádané v roce 2008

1. 1. Novoroční výstup na Ještěd

Josef Kosák, tel.: 608 179 416

16. 3. Zahájení jarní turistické sezony v KČT Vysočina

Bc. Ivana Svobodová, tel.: 605 105 297
e-mail: ivana.svobodova@jihlava-city.cz

22. 3. Jarní setkání turistů v okrese Děčín a oslava 120 let KČT, vernisáž výstavy ke 120. letům KČT

Václav Hieka, tel.: 728 732 877,
e-mail: hiekev@cbbox.cz

16.–18. 5. Májovým Chebskem

Vít Lodr, tel.: 605 707 121, e-mail: vitlodr@seznam.cz

24. 5. Pochod ke 120 letům KČT na památný Říp

Petr Kučera, tel.: 222 261 919, e-mail: praha@kct.cz

30. 5.–1. 6. Víkend IVV v Husitském kraji

Libuše Blábolilová, tel.: 381 231 658

31. 5. Výstup na Velký Blaník, významná akce Středočeské oblasti KČT ke 120. výročí KČT

Jiří Polesný, tel.: 721 740 862,
e-mail: jiri.polesny@quick.cz

4.–8. 6. Letní turistický sraz – Putování Raisovým krajem Lázně Bělohrad

Lubomír Hoška, tel.: 603 164 558
e-mail: lubomir.hoska@hoska-tour.cz

12.–19. 7. Mezinárodní týden turistiky na Valašsku

Bohumil Kupka, tel.: 737 986 395, bohakup@volny.cz

12.–13. 9. Lanškrounská kopa

Robert Groschup, tel.: 723 638 236,
e-mail: rgroschup@seznam.cz

12.–14. 9. Babí léto v Jeseníkách a Oblastní turistický sraz Olomouckého kraje

Jaroslav Venzara, e-mail: jaroslav.venzara@volny.cz

14. 9. Bezručův výplaz

Dušan Štůsek, tel.: 605 828 934, dusanstusek@seznam.cz

27. 9. Výšlap na hrad Veveří k 120. výročí založení KČT

Ing. Luděk Leder, tel.: 736 754 070, e-mail: ludek@leder.cz

22. 11. Podzimní setkání turistů Plzeňského kraje

Ing. Mirko Laník, tel.: 605 842 325,
e-mail: mirkolanik@tiscali.cz

technologie lesních cest

Zvyšování tonáže odvozních souprav a jejich snaha se co nejvíce přiblížit k místům zdroje dřevní hmoty je soustavný proces, se kterým je nutné při výstavbě, rekonstrukci a opravě lesních odvozních cest počítat. Zároveň zvyšuje požadavky na technickou úroveň zpevnění konstrukce vozovky, a tedy i na zavádění technicky kvalitnějších a hospodárnějších technologií. K tomuto účelu byla u nás i v zahraničí vyvinuta, prakticky ověřena a realizována na lesních cestách České republiky řada technologií. Jednou z nich je i mechanicky zpevněné kamenivo (minerální beton).

POUŽÍVANÉ TECHNOLOGIE

Jako příklady dalších technologií uvedme jednoduché zpevnění (bavorská metoda), využití geotextilií, geomříží, ale i roštů při stabilizaci podloží (mobilní zpevnění podloží roštem z PE trubek), chemická stabilizace podloží (vápenná, cementová, živičná), využití recyklovaných inertních stavebních materiálů, ale i materiálů organického původu (kůra, štěpka), převody šterkových a živičných penetrovaných krytů na minerální beton (předrcením, převrstvením), recyklace a regenerace živičného penetračního makadamu atd.

— Přednosti, omezení a praktické zkušenosti s realizací jednotlivých technologií po mnoha letech používání jimi realizovaných cest jsou uvedeny v řadě odborných publikací, byly předmětem řady odborných seminářů a praktických venkovních ukázek a jsou stále k dispozici v celé ČR v desítkách a některé i stovkách kilometrů cest (např. jednoduché zpevnění). Některé z uvedených technologií jsou již legislativně zakotveny v technických normách a v technických doporučeních (např. mechanicky zpevněné kamenivo, jednoduché zpevnění, geotextilie, geomříže, chemická stabilizace podloží), další v prakticky ověřených a zveřejněných výstupech výzkumných zpráv, odborných publikací, případně vyhodnocených provozních zkoušek s možností dalšího vývoje.

VÝBĚR

Každá lesní cesta je ojedinělá svým umístěním, provedením, geologickými i stavebně technickými podmínkami a není možné již vystačit pouze s klasickými techno-

logiemi šterkových vozovek se zadrčením a vozovek z asfaltového penetračního makadamu.

— Nalezení vhodné technologie je komplexní proces správného vyhodnocení technických, ekonomických a ekologických ukazatelů, ke kterému by mělo přispět i uplatnění volné soutěže na úrovni zadání, zpracování projektové dokumentace, ale i na úrovni realizace.

— V hledání optimálního řešení by měli mít všichni účastníci výstavby (zadavatel, projektant, zhotovitel) rovné podmínky v možnosti přispět svými nápady a zkušenostmi k naplnění tohoto výše uvedeného cíle.

— Proti tomuto spravedlivému a jistě užlechtilému cíli však působí i celá řada bariér charakteru psychologického (za stejnou cenu připravit a realizovat více akcí), administrativního (nepřípustnost variantního řešení při zadání stavby, zákaz spolupráce projektanta a případného zhotovitele) i stavebně technického (nutná zkušenost řídicích pracovníků i obsluh strojů, nutnost technického vybavení speciálními stroji) apod. Hlubší poznání variantních technologií výstavby lesních cest spolu s poznáním a odstraněním vytvořených zábran by všeobecně prospělo k nalezení optimální varianty stavebně technického, ekonomického a ekologického řešení výstavby, rekonstrukcí a oprav lesních cest.

PRINCIP A VLASTNOSTI MECHANICKY ZPEVNĚNÉHO KAMENIVA (MINERÁLNÍHO BETONU)

Jednou z uvedených velmi perspektivních technologií pro výstavbu a údržbu lesních cest je mechanicky zpevněné kamenivo (ve starších normách je používáno označení v praxi dosud vžitým názvem minerální beton), které je nejdokonalejší a nejúnosnější typ konstrukční vrstvy z nestmeleného kameniva v silničním stavitelství. Mechanicky zpevněné kamenivo (dále jen MZK) je používáno jako podkladní i krycí vrstva a u dopravně méně exponovaných komunikací, jakými bezesporu lesní cesty jsou, může nahradit svými technickými parametry i konstrukční vrstvy stmelené, jako je například asfaltový penetrační makadam. Výhodou této technologie je mimo jiné i nižší pořizovací cena, levnější a jednodušší opravy povrchu cesty a v neposlední řadě i podstatně příznivější ekologický dopad stavby na okolní přírodu.

— MZK je možno definovat jako směs drčeného, případně těženého přírodního i umělého kameniva s vymezeným průběhem křivky zrnitosti a vody. Je vyrobená v míchacím centru nebo přímo na místě použití, rozprostřená a zhutněná za podmínek zajišťujících maximální dosažitelnou únosnost. Podstatnou složkou směsi MZK je drobné kamenivo širší plynulé zrnitosti velikosti

LC Chloumská, převod penetračního makadamu na MZK

od 0 do 32 mm nebo i do 45 mm. Hlavním kvalitativním předpokladem MZK je správný poměr kameniva dle jednotlivých zrnitostních frakcí v celkové směsi. Výsledná křivka zrnitosti musí probíhat ve stanovených mezích. Kamenivo musí v této směsi svým uspořádáním vytvářet pevnou kostru, kde jednotlivá zrna jsou vůči sobě vzájemně zakliněna tak, že mezery mezi většími zrny kameniva jsou vyplněny zrny menšími. Vytvořená směs materiálů se upraví a zpracuje podle známých (normovaných) zásad a pravidel a výsledkem je kvalitní konstrukční vrstva. Základní pravidla jsou následující:

- docílit takové zrnitosti kameniva, aby se dala co nejlépe zhutnit
- zajistit, aby mezi zrny bylo co největší tření a pevnost
- kamenivo správně hutnit za optimálních podmínek (vlhkost)

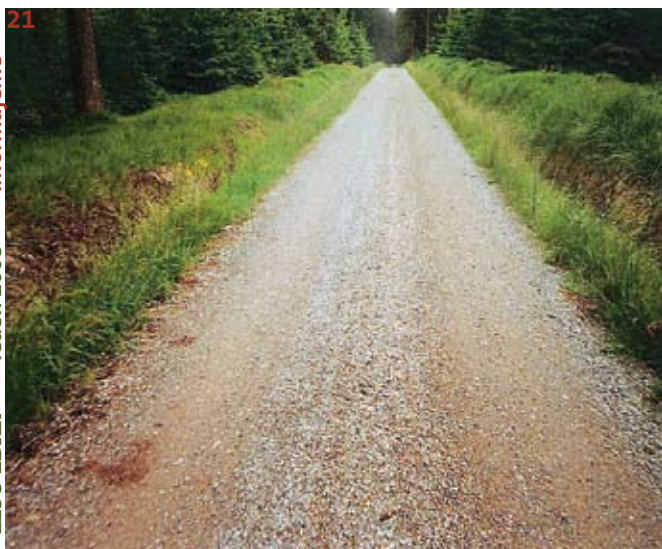
- celý proces vhodně kontrolovat

Požadované kvalitativní a technologické parametry MZK jsou dány normou ČSN 73 6126 „Nestmelené vrstvy“. Vhodné materiálové vlastnosti jako správná zrnitost, drčená zrna s ostrými hranami a vyloučení (omezení) materiálů jílovité povahy dává předpoklad, že směs MZK bude mít požadované vlastnosti. Jedna z hlavních laboratorních zkoušek těchto vlastností je kromě stanovení křivky zrnitosti ověření únosnosti materiálu i po nasycení vodou (zkouška CBR dle ČSN 721016). Přítomnost materiálů jílovité povahy se zjišťuje pomocí tzv. Attebergových mezí (meze plasticity a tekutosti), případně zjištěním ekvivalentu písku. Laboratorní zkoušky umožňují v předstihu ověřit předpokládané vlastnosti výsledné směsi kameniva před jeho zabudováním a následně kdykoliv umožňují zkontrolovat materiál v kterémkoliv místě i po zabudování.

Charakteristika MZK

LC Rovina, kryt z MZK

Charakteristika		Předepsané hodnoty	
Použití	jako horní podkladní vrstva	dovolená třída dopravního zatížení V-VI	
	jako spodní podkladní vrstva	dovolená třída dopravního zatížení I-IV	
Kamenivo	druh kameniva podle ČSN 721511	HDK	DDK DTK
	min. tř. kameniva podle ČSN 721512	C	D
	frakce kameniva	4–32 4–45	0–4
	další požadavky	$w_l = \max. 25 \%$ $I_p = 0$ $E_p = \min. 35$	
	CBR (po nasycení)	80 %	
Směs	propad na síti (%) hmot.		
	obory zrnitosti	0–32 mm	0–45 mm
	63		100
	45	100	92–100
	32	95–100	79–100
	16	71–93	54–96
	8	50–72	37–77
	4	35–55	24–59
	2	25–42	16–44
	1	17–33	10–33
	05	10–25	6–26
	0250	6–18	4–20
	0125	3–12	3–15
	0063	2–8	2–12
Hotová vrstva	tloušťka vrstvy h min. (mm)	h průměr	0,9 h 0,8 h
	nerovnost povrchu max. (mm)	podélná	30
		příčná	20
	odchylka od přič. sklonu max. (%)	+ - 0,5	
	míra zhutnění max. (%)	98	

1 2

1. LC Zelený průsek,
MZK po údržbě

2. LC Do Rezerva, kryt z MZK

— Velmi nebezpečná je přítomnost jílovitých materiálů, které mohou nepříznivě ovlivnit mechanické vlastnosti celé vrstvy. Proto je důležitým předpokladem provozních zkoušek při realizaci ověřování množství jílové a prachové příměsi (zrna do velikosti 0,063 mm).

— Důležitá je také správná vlhkost MZK, která musí umožnit maximální zhutnitelnost směsi, tím i dosažení maximální objemové hmotnosti a s tím i související maximální únosnosti. Při nízké vlhkosti směsi dochází při hutnění k příliš velkému tření mezi částicemi, při nadměrné vlhkosti pak nelze vodu z mezer mezi částicemi vytlačit a to brání požadovanému zhutnění.

— Optimální vlhkost směsi MZK se stanovuje Proctorovou zkouškou (ČSN 721015).

— Při dodržení zrnitostní skladby směsi za optimální vlhkosti vznikne zhutněním kompaktní vrstva s minimální mezerovitostí, vysokou smykovou pevností a únosností odolávající odpovídajícímu dopravnímu zatížení i v klimaticky nevhodných podmínkách působení vody a mrazu.

PŘÍPRAVA SMĚSI MZK

Směs kameniva pro MZK se připravuje v kamenolomech nebo betonárnách z tříděných frakcí v míchacích zařízeních vybavených dávkovacím zařízením kameniva a vody. Mícháním musí být zabezpečena dostatečná homogenita směsi.

— Alternativní, technologicky dostupnější, levnější a prakticky ověřenou metodou v podmínkách lesního hospodářství je výroba směsi MZK míšením na manipulační zpevněné ploše (metoda In Situ) nebo zpevňované ploše trasy cesty (metoda Road Mix). Při tomto způsobu míšení se na upravenou plochu cesty navevou a strojně (graderem) rozprostřou ve vrstvách jednotlivé frakce vhodného kameniva, které se vertikálně a horizontálně strojně promíchají nejčastěji graderem a rotační frézou. Obdobným postupem výroby směsi MZK je míchání na zpevněné ploše (metoda In Situ), kde jsou jednotlivé komponenty kameniva nejprve navezeny na manipulační plochu do hrázek dle stanoveného poměru a poté homogenizovány pomocí graderu, čelního nakladače nebo i bagru.

POKLÁDÁNÍ MZK

Pokládání vrstvy z MZK se provádí finišery, případně se rozprostření navezené vrstvy provádí graderem nebo i ručně (dle rozsahu) v jedné nebo i více vrstvách. Vrstvy se pokládají s takovým navýšením, aby po zhutnění tloušťka vrstvy odpovídala tloušťce projektové.

Nejmenší tloušťka jedné pokládané vrstvy je 100 mm po zhutnění. Po rozprostření a urovnání povrchu jedné vrstvy je nutno začít s hutněním. K nutnému vytvoření oboustranného střechovitého příčného sklonu (5–7 %) hutnění probíhá směrem od krajů do středu vozovky, v případě jednostranného příčného sklonu se hutní od spodního okraje směrem k okraji hornímu. Postup hutnění je nutno opakovat až do dosažení stanovené míry zhutnění. Dosažená míra předepsaného zhutnění (dosažení maximální objemové hmotnosti směsi MZK) a dosažení příčného sklonu povrchu vozovky je nutným a rozhodujícím předpokladem životnosti vozovky. Pokládání vrstvy z MZK se nesmí provádět při silném nebo dlouhotrvajícím dešti a v mrazu.

— Povrch vrstvy krytu vozovky z MZK se zpravidla opatřuje volnou obrušnou vrstvou z drobné frakce kameniva (4/8,8/16), která působí k zmenšení vlivu sání pneumatik, zamezení ztráty vlhkosti vrstvy MZK, zabraňuje i odplavování jemných částic ze směsi a prodlužuje tím životnost konstrukce vozovky.

— Největším problémem výroby a pokládání vrstev z MZK je poněkud vyšší technologická náročnost. Nedodržení předepsaných parametrů a postupů, nezkušenost při provádění zejména v období méně příznivých klimatických podmínek a podcenění některých zásad může způsobit některé problémy. V tabulce jsou uvedeny některé typy poruch při pokládce MZK a jejich možné příčiny. Značnou předností směsi z MZK je poměrně snadná možnost tyto parametry i dodatečně měnit a upravovat, vlhkost při hutnění se upravuje vyschnutím, nebo naopak přivlhčením směsi. Zrnitostní skladba (křivka zrnitosti) se upraví přimícháním vhodného materiálu, vrstvu MZK je možno kdykoliv dohutnit apod. Velmi obtížné se však odstraňuje zvýšená míra jílovitých a prachových částic.

VYUŽITÍ MZK PŘI VÝSTAVBĚ, OPRAVĚ I ÚDRŽBĚ VOZOVEK LESNÍCH CEST

MZK je ekologicky nezávadná, cenově, technicky i esteticky přijatelná krytová vrstva pro výstavbu a opravy lesních, zemědělských i jiných účelových komunikací. V lesním hospodářství se u nás řadu let používá, i když jen v omezeném rozsahu. Podstatně větší využití principů této technologie je v západní Evropě, zejména v Německu, Rakousku, Švýcarsku nebo i Finsku.

Hlavní předností využití konstrukce z MZK:

- nízké celkové náklady (náklady na pořízení a následnou údržbu)
- jednoduchá a levná údržba i oprava
- vhodné a výhodné použití na opravu rozpadajících se

krytů stávajících vozovek (šterkových, štetových i z penetračního makadamu)

— Cena vrstvy z MZK je závislá na volbě, skladbě a zdroji materiálů výsledné směsi a jejich dopravní vzdálenosti od stavby. Snížení pořizovacích nákladů konstrukce vozovky ze směsi MZK umožňuje využití levnějších lomových materiálů s širší zrnitostí (např. frakce 0/32,0/22 apod.) za předpokladu jejich nutné provozní kontroly s doplněním dražších drtí užších frakcí (např. 8/16,16/22 apod.) dle stanovené křivky zrnitosti směsi. Větší podíl těchto širších frakcí v předepsané směsi a využití levnějšího míšení technologií Road Mix přímo na trase cesty umožňuje snížení pořizovacích nákladů. Vzhledem k uvedeným předpokladům je možné dosáhnout skutečné ceny MZK nižší o 20–30 %, než je směrná cena dle ÚRS Praha, která zahrnuje pouze technologii výroby v míchacím centru.

— Největší předností MZK je snadná a levná údržba, kde jednovrstevná homogenní konstrukční vrstva z drobnějšího kameniva umožňuje opakované přeprofilování s možností doplnění a následného hutnění. Přeprofilování a hutnění je s výhodou prováděno běžnými zemědělskými traktory a jimi taženými lehkými gradery (srovnávači), vibračními válci nebo hutnicími deskami.

Tyto stroje se již běžně vyrábějí i v ČR a jejich pořizovací cena je přijatelná.

— Prakticky ověřené na lesních cestách je i využití MZK při rekonstrukcích rozpadajících se krytů stávajících vozovek z drčeného kameniva (šterkových), vozovek s povrchem štetovaným, ale i vozovek z živичného penetračního makadamu, jejichž oprava je technicky i stavebně náročná a finančně nákladná. Například při porovnání klasického způsobu opravy krytu z penetračního makadamu zřízením nové vrstvy vyrovnávacího krytu (PMH tl. 10 cm s uzavíracím asfaltovým nátěrem 1,9 kg/m²) s opravou vyrovnáním vrstvou MZK (tl. 12 cm se zadrčením do 10 kg/m²) je úspora skutečných nákladů 25–30 %.

ZÁVĚR

Mechanicky zpevněné kamenivo (minerální beton) je v podmínkách lesního hospodářství jednou z řady výše uvedených technologií, které dále rozšiřují škálu možností technického, ekonomického a zejména i ekologického řešení problému výstavby, rekonstrukce a oprav lesních cest zajišťujících zpřístupnění lesních porostů. Je na všech účastnících výstavby, aby tyto možnosti byly využity.

Ing. Pavel Šlambora

1 2

1. Srovnávač MZK

2. Fréza na MZK

Některé typy poruch při pokládce a jejich možné příčiny

Závada	Možné příčiny	Náprava
směs nejde dostatečně zhutnit	1. špatná vlhkost směsi	oprava dávkování vody
	2. odklon od předepsané zrnitosti	dodržování receptury
	3. neúnosné podloží	sanace podloží
	4. málo účinný způsob hutnění	účinnější způsob hutnění
	5. změna vlastností dávkovaného kameniva	nová receptura
ze směsi se při hutnění vytlačí voda, hutnění je obtížné	1. vysoká vlhkost směsi	oprava dávkování vody
položená vrstva je nestabilní, vyjíždí se koleje	1. nepřípustná plasticita směsi	použít jiný materiál
	2. směs je značně převlhčena	úprava dávkování vody
	3. směs je nedostatečně zhutněna	dohutnit, odstranit příčiny nedostatečného hutnění
vrstva se pod válcem nebo nákladním autem „houpe“	1. neúnosné podloží	sanace podloží, nechat vyschnout, dohutnit
směs segreguje, je nehomogenní	1. příliš suchá směs	oprava dávkování vody
	2. nedostatečný způsob míchání, nevhodná manipulace	dokonaleji míchat, nenechat padat z velké výšky, dodržovat zásady správné manipulace

Problémy při návrhu směsi v laboratoři

Závada	Možné příčiny	Náprava
při Proctorově zkoušce nejde hutnit, nejde stanovit optimální vlhkost	1. směs obsahuje mnoho těženého materiálu	přidat více drčeného materiálu
	2. nevhodně zvolená zrnitost	nový výrobní předpis
	3. neproveden přepočít na suchou objemovou hmotnost	dodržet ČSN 72 1015
rozpory při stanovení jemného podílu ($r_{0,063}$)	1. síťový rozbor byl proveden za sucha	síťový rozbor provádět zásadně za mokra
nevyhovuje CBR	1. znečištění směsi jílovitými minerály, vysoká plasticita	změna materiálu, zejména drobného
	2. nevhodná zrnitost	změna receptury
	3. mnoho těžených zrn bez lomových ploch	přidat více drčených frakcí
nevyhovuje index plasticity	1. znečištění jílovitými minerály, např. přimíšení nečistot ze skřívky	používat neznečištěný materiál

fotosoutěž 2007

Konec roku je spojený s bilancováním. Bilancovali jsme i my, tentokrát fotosoutěž, vyhlášenou v květnovém čísle Lesu zdar. Byla to práce radostná, ale i velice obtížná. Sešly se nám opravdu zajímavé a kvalitní snímky a vybrat ty nejlepší nebylo snadné.

Vybrali jsme vítěze ve třech kategoriích. V kategorii „Fotoreportáž“ a „Člověk a les“ se nám bohužel nesešel dostatečný počet soutěžních snímků.

— Nyní máme tu čest vám představit vítězné snímky jednotlivých kategorií.

— Vítězům blahopřejeme a zasíláme drobnou odměnu.

Kategorie „Les“

zvítězil snímek Libora Hlavatého „Tajuplný les“

Kategorie „Voda“

vítězem se stala fotografie Miroslava Odvárky „Duha“

Kategorie „Zvířata v lese“

první místo obsadil Tomáš Pospíšil se svým „Ledňáčkem“

Vyhlášení fotosoutěže 2008

Na hezkou tradici chceme navázat i v tomto roce a vyhlášíme fotosoutěž pro rok 2008.

Bude rozdělena do čtyř období:

leden–březen (uzávěrka 21. 3.)

duben–červen (uzávěrka 30. 6.)

červenec–září (závěrka 23. 9.)

říjen–prosinec (uzávěrka 17. 12.)

a bude probíhat ve třech kategoriích:

Zvířata v lese

Lesní flóra

Náladové foto z lesního prostředí

Jeden autor může zaslat v jednotlivých obdobích do každé kategorie maximálně tři snímky a to na elektronickém nosiči (CD). Každé CD musí být označeno jménem autora a telefonickým či e-mailovým spojením.

Příspěvky zasílejte na adresu: Lesy ČR, s. p., redakce Lesu zdar, Přemyslova 1106, 501 68 Hradec Králové.

Zasláním příspěvků vyjadřuje autor souhlas se zveřejněním těchto snímků.

By Libor Hlavatý

1 2
3

1 Ledňáček
foto Tomáš Pospíšil
(kategorie Zvířata v lese)

2 Tajuplný les
foto Libor Hlavatý
(kategorie Les)

2 Duha
foto Miroslav Odvárka
(kategorie Voda)

S pracemi dalších autorů,
kteří nás zaujali, vás
seznámíme v příštím čísle.

PODĚKOVÁNÍ PRO LS JESENÍK

— Jsme rádi, že se úspěšně rozvíjí spolupráce našich organizačních složek se společenskými organizacemi. Dorazilo k nám poděkování Střediska volného času DUHA Jeseník, kde jeho ředitelka Mgr. V. Fačevicová děkuje LS Jeseník za dlouholetou spolupráci a podporu při jejich přírodovědně-ekologické činnosti. Například drobné věcné ceny, které zajistila LS Jeseník, umožnily odměnit účastníky korespondenční soutěže, které se zúčastnilo 604 dětí z celého jesenického regionu. Dále paní ředitelka vydvihla Ing. Petra Kučáka za pomoc při přípravě soutěže Zelená stezka – Zlatý list a pomoc s prázdninovým táborem i přípravou první jesenické Bambiriády a Ing. Jaromíra Latnera za dlouholetou spolupráci. I my jim děkujeme za upevňování dobrého jména našeho podniku.

Red.

PERSONÁLNÍ ZMĚNY VE VEDENÍ FIRMY

— Na přelomu minulého a tohoto roku došlo k některým změnám na klíčových postech.
— Lesy České republiky mají nového generálního ředitele. Ministr zemědělství Petr Gandalovič jmenoval Ing. Jiřího Nováka, který dosud působil jako ředitel Krkonošského národního parku. Nový generální ředitel byl komisí vybrán z osmnácti kandidátů.
— Do funkce ekonomického ředitele byl jmenován Ing. Zdeněk Sýkora, který doposud tuto funkci vykonával jako pověřený ředitel. Personálním ředitelem byl jmenován Ing. Mikuláš Říha a obchodním ředitelem Ing. Bedřich Foukal. Výkonem funkce výrobně technického ředitele je pověřen Ing. Jiří Černík. Ve funkci správního ředitele pokračuje Ing. Svatopluk Sýkora.

Red.

SPOLUPRÁCE LČR A BAVORSKÝCH STÁTNÍCH LESŮ

— Přesně v den, kdy nás v našich domovech či po ulicích navštěvuje známá trojice Mikuláš, čert a anděl, se na ředitelství LČR konalo setkání se zástupci Bavorských státních lesů (BaySF) a LČR. Cílem setkání bylo vyměnit si zkušenosti a porovnat práci v oblasti marketingu, vzdělávání a PR. Z tohoto důvodu jsme měli možnost seznámit se Joachimem Kesslem a Janem Oetingem, kteří mají u BaySF mimo jiné na starosti marketingovou a PR komunikaci.
— Obě strany už v tomto roce absolvovaly několik společných akcí.
— V Regensburgu se setkali zástupci obou organizací 24. dubna 2007 ke společnému jednání nad tématem veřejných zakázek u lesnické činnosti.
— Další setkání proběhlo 15. května 2007 v Praze u příležitosti představení podnikatelského konceptu státního podniku Lesy České republiky v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR. 20. září 2007 uspořádaly LČR a Bavorské státní lesy ve Flossenbürgu pro členy zemědělského výboru Parlamentu ČR odbornou exkurzi se zaměřením na prezentaci ekonomického modelu hospodaření a podnikovou strategii. Nechyběla ani praktická ukázka hospodaření na lesním závodě. 25. října 2007 proběhlo pracovní jednání v Mnichově, v jehož rámci bylo bavorskými lesníky prezentováno systémové řešení informačních technologií a logistiky u Bavorských státních lesů.

Red.

SPOLEČNÁ SVATOHUBERTSKÁ MŠE

— Dne 23. listopadu 2007 tuto akci zorganizovala Lesní správa Jeseník s Jesenickou lesnickou společností a s maximální spoluúčastí všech myslivců, vykonávajících právo myslivosti na území domašovského údolí, které je tvořeno honitbami „Mlýnky“ (MS Sumárním), „Spálená“ (MS Kamzík), „Borek“ (MS Zaječí skok), „Bělá p. P.“ (MS Domašovské údolí), „Keprník (KARSIT s. r. o.), „Bradlo“ (J. Planý) a „Klín“ (LČR, LS Jeseník).
— Společným průvodem s nesenou trofejí jelena a zvěřáckými loveckými fanfárami byla mše zahájena. Svatohubertskou legendu přednesl Pavel Linhart, autor filmu Vincenz Priessnitz, samotnou mši celebroidal P. Mgr. Adam Cynarski, SDS za doprovodu Souboru loveckých trubačů LČR, LS Jeseník vedeného Renatou Jeřábkovou a Pěveckého sboru při obci Bělá p. P. pod vedením Paeddr. Hany Zápecové.
— Pro všechny účastníky mše byla tato akce kulturním zážitkem, pro všechny myslivce a lesníky důstojnou oslavou svatého Huberta.

Ing. Jaromír Latner, CSc.

OPAKOVÁNÍ – MATKA MOUDROSTI

— Lesní správa Jeseník se v žádném roce svého působení nezařadila mezi extrémní lesní správy. Nebyla nikdy lykožrouta prostá, nebyla však také nikdy správou kalamitní. Tento stav se dařilo udržet důslednou prevencí, kontrolou a včasnou likvidací kůrovcových stromů a hmoty napadené kůrovcem. K tomu lesní správa pomáhala jednak dobrou spoluprací se správou Chráněné krajinné oblasti Jeseníky, kdy s jejich souhlasem byl kůrovec likvidován i ve zvláště chráněných územích, např. NPR Šerák Keprník a NPR Reviz, a to samozřejmě při dodržení všech ustanovení zákona o ochraně přírody, jednak bezkonfliktní spoluprací s dodavatelskými subjekty, v té době CE WOOD, a. s., SLV Jeseník, LARIX Jeseník, s. r. o., Plachký L., Moravia Les, s. r. o. a Solitera Hořovice, s. r. o. S jejich pomocí bylo v roce 2007 včas zpracováno 1 384 m³ klasických kůrovcových stromů, 755 m³ hmoty kůrovcové exhalace a 6 192 m³ kalamitní hmoty napadené kůrovcem. Ke kontrole a obraně bylo použito 3 152 m³ lapáků. V rámci prevence bylo 6. prosince 2007 pro všechny pracovníky lesní správy uskutečněno školení ochrany lesa. Velmi poutavou formou s praktickými odkazy, názory a připomínkami provedl toto školení Ing. Ladislav Půlpán, vedoucí odboru lesního hospodářství z Ř LČR, s. p.
— Věřím, že získané poznatky z tohoto školení pomohou Lesní správě Jeseník i v roce 2008 k úspěšnému boji proti lykožroutu smrkovému.

Ing. Jaromír Latner, CSc.

PODĚKOVÁNÍ Z KI ČESKÉ BUDĚJOVICE

— Vážené kolegyně, vážení kolegové,
— na začátku letošního roku postihla lesy v Jihočeském kraji větrná smršť nebyvalého rozsahu. Orkán Kyrill poškodil v lesích s právem hospodaření LČR, s. p., v jižních Čechách přes 2 miliony m³ dříví zejména ve starších porostech. Nejvíce byla poškozena Lesní správa Nové Hradky, dále také Lesní správa Třeboň, Vyšší Brod, Český Krumlov a LZ Boubín, to znamená organizační jednotky, které nejvíce poškodil loňský sněhový polom. K polovině prosince je zpracován celý objem větrné kalamity z ledna 2007. Tento výkon snad nepotřebuje další komentář.
— Dovolte mi, abych všem zaměstnancům našeho podniku upřímně poděkoval za jejich pracovní nasazení při úspěšném zpracování největší větrné kalamity v historii LČR, s. p., díky kterému se můžeme s hrdostí ohlídnout za uplynulým rokem 2007.
— Všem obchodním partnerům náleží poděkování za spolehlivou práci a flexibilitu při zpracování náročné kalamity nejen v právě končícím roce.
— Vám všem přeji spoustu zdraví a štěstí v roce 2008.

Ing. Radek Pomije
pověřený funkcí ředitel Krajského
inspektorátu České Budějovice

STAVBY PROTIPOVODŇOVÉ OCHRANY LČR, S. P. NA BLANENSKU

— Záměrem státního podniku LESY ČR je vybudovat protipovodňové opatření na vodních tocích Petrůvka a Úmoří s cílem zabezpečit transformaci povodňové vlny a zlepšit odtokové poměry vodního toku Úmoří. Soutok vodních toků Petrůvka a Úmoří se nachází v intravilánu obce Zbraslavce, a to u silnice II/376 (Lysice – Kunštát). V rámci navržených opatření budou realizovány čtyři investiční stavby v souladu se zpracovanou projektovou dokumentací. První a druhou z komplexu navrhovaných suchých nádrží, takzvaných poldrů, jsou nádrže Úmoří I a Úmoří II, které se nacházejí na vodním toku Úmoří v k. ú. Toubor a k. ú. Drnovice. Třetí z komplexu navrhovaných suchých nádrží je nádrž Best, která se nachází na vodním toku Petrůvka v k. ú. Kunštát a k. ú. Sychotín. Čtvrtou z komplexu navrhovaných suchých nádrží je nádrž Dianaberg, která se nachází na vodním toku Petrůvka v lokalitě nad závodem Best-Business, a. s. Celkový objem retenčního prostoru poldrů je naplánován na 296 000 m³. Náklady na realizaci souboru staveb se předpokládají ve výši 36 mil. Kč. Vlastní realizace staveb je naplánována na roky 2010–2011 v závislosti na vyřešení majetkoprávních vztahů k pozemkům určeným pro plánované poldry, které jsou v současné době ve vlastnictví státním, církevním a soukromém.

— LESY ČR, s. p. – správa toků, oblast povodí Dyje nejenom připravuje, ale již i realizuje stavby obdobného charakteru, tzn. stavby charakteru protipovodňových opatření. Náklady na tyto stavby protipovodňového charakteru jsou hrazeny společně MZE z dotačního programu „Prevence před povodněmi II“ a stát-

ním podnikem LESY ČR. Celkem LČR, s. p. – správa toků, oblast povodí Dyje do tohoto programu vytipovala a následně bylo zařazeno 30 investičních akcí na území Jihomoravského kraje a kraje Vysočina.

Ing. Aleš Reitoral
vedoucí ST – oblast povodí Dyje

POLE ŽIVOTA

— Obrátila se na nás SOŠZ, obor ekologie a ochrana krajiny v Brně, která zpracovává nový projekt s názvem POLE ŽIVOTA. Nabízí pomoc při rekultivaci městských částí Brna a tvorbě biokoridorů v Brně a okolí. Bohužel chybí finance a zúčastnění lidé. Budou vděční za jakoukoliv materiální i odbornou pomoc a všichni sponzoři budou zveřejněni.
— Vyzýváme proto případné zájemce, aby se zapojili. Další informace naleznete na webových stránkách polezivota.txt.cz. Kontakt je možný pomocí e-mailu polezivota@seznam.cz.

Red.

VZPOMÍNKA NA ZDEŇKA FIBICHA

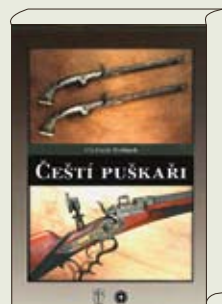
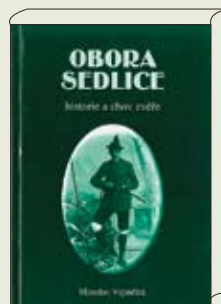
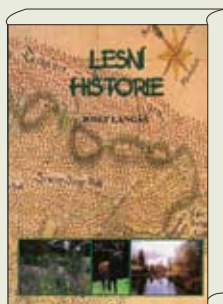
— O funkcích lesa, ať již produkčních či environmentálních, toho již bylo napsáno hodně. Proto je cenné, když se na skutečných příkladech ze života působení těchto funkcí prokáže.

— Začátkem roku 1858 se na Libáň u Nasavrck přestěhoval nový přednosta auersperského lesního úřadu, lesmistr Jan Fibich s manželkou, dcerou Marií a osmiletým Zdeňkem. A právě na Zdeňka působilo úchvatné prostředí lesů nejvíce a přispělo k jeho celoživotnímu vztahu k přírodě a jeho romantickému zaměření. Měl od dětství vztah k hudbě, po vystudování hudební školy Bedřicha Smetany v Praze pokračoval ve studiu v Lipsku, Paříži a Mannheimu. I když celý dospělý věk strávil v Praze, neustále se na Libáň a Chrudimsko vracel. Odborníky je dnes považován za příslušníka generace zakladatelů české národní hudby.

— V upomínku na skladatele a učitele hudby, pocházejícího ze starého lesnického rodu Fibichů, iniciovali bývalí lesníci, dnes aktivní zastupitelé obce Libáň, umístění pamětní desky na veřejném prostranství v obci. Odhalení pamětní desky se konalo 27. září 2007. Mezi několika sponzory byly i Lesy České republiky, které prostřednictvím Lesní správy Jeseník zajistily desku z lipovského mramoru na pomník.

Ing. Jaromír Latner, CSc.,

nové odborné publikace a knihy z oboru lesnictví a příbuzných oborů

OBHOSPODAŘOVÁNÍ BOHATĚ STRUKTUROVANÝCH A PŘÍRODĚ BLÍZKÝCH LESŮ

Stanislav Vacek, Jaroslav Simon, Jiří Remeš a kolektiv

Publikace předkládá komplexnější materiál, který fundovaně prezentuje teoretické aspekty i praktické možnosti řešení široké problematiky obhospodařování bohatě strukturovaných a přírodě blízkých lesů v ČR na základech ekologicky šetrného a trvale udržitelného hospodaření, především s důrazem na posilování jejich vitality a polyfunkčního poslání. Jedná se o zcela novou problematiku, v ČR dosud v obdobné šíři neřešenou, která je zároveň uváděna v souladu s dosud platnou legislativou. Autoři zdůrazňují význam a dopad závazných mezinárodních aktivit na trvale udržitelné obhospodařování lesů v Evropě v názorném přehledu. Následně podávají přehled hospodářských způsobů trvale udržitelného obhospodařování lesů se zdůrazněním, že dnešní systém trvale udržitelného obhospodařování lesů není vázán na žádné hospodářské schéma, na žádný úzce vymezený postup či obnovní formu. Je tedy možný clonný, skupinovitý, do určité míry i násečný a výběrný postup a v ojedinělých případech též maloplošný holosečný postup (přirozené bory a lužní lesy). Cenné jsou shromážděné poznatky o klimatických vlivech při obnově i výchově v různých formách hospodářských způsobů. V publikaci je věnována velká pozornost přírodním modelům bohatě strukturovaných lesů v celém

spektu stanovištních a porostních podmínek ČR, a následně i modelovým příkladům tvorby bohatě strukturovaných lesů. Značný důraz je také kladen na nové metody tvorby lesních hospodářských plánů, které reagují na požadavky přírody blízkého hospodaření a vytváření lesů s bohatou strukturou s využíváním principů kontrolních metod. Přitom diferenciací přírodě blízké péče o lesní ekosystémy vychází ze stanovištních podmínek, skladby porostů (druhové, genetické, věkové a prostorové), jejich odolnostního potenciálu a provozních možností s ohledem na plnění mimoprodukčních funkcí. Pozornost je věnována i velkoplošným kalamitám a postupům ochrany lesa při záchraně bohatě strukturovaných lesů, a to jak z obecného hlediska, tak i na konkrétních příkladech z Vysokých Tater a ze Šumavy. Poutavá je i následující kapitola týkající se managementu tlejícího dřeva v bohatě strukturovaných lesích s ohledem na jejich biodiverzitu a ekologickou stabilitu. Obsáhlou publikaci doplňuje množství barevných fotografií, grafů, modelů, tabulek a map.

Vyd. Lesnická práce, s. r. o., Kostelec nad Černými lesy, 2007
/zakoupeno u vydavatele pro technickou knihovnu LČR HK/

LESNÍ HISTORIE

Josef Langáš

Náplní publikace jsou historický vývoj, vlastnické vztahy, myslivost, ochrana lesa, chráněné porosty a lesnické památky na území bývalého

Lesního závodu Planá u Mariánských Lázní.

Vyd. autor, Mariánské Lázně, 2007
/darováno technické knihovně LČR HK/

DOPORUČENÁ PRAVIDLA PRO MĚŘENÍ A TŘÍDĚNÍ DŘÍVÍ V ČESKÉ REPUBLICE 2008

Předkládaná pravidla pro měření a třídění surového dříví jsou v souladu s normami běžně používanými v zemích Evropské unie a vytvářejí tak vhodný rámec pro dodavatelsko-odběratelské vztahy mezi lesním hospodářstvím a dřevozpracujícím průmyslem v České republice. Účelovou publikaci pod záštitou Ministerstva zemědělství a Ministerstva průmyslu a obchodu sestavily Svaz zaměstnavatelů dřevozpracujících průmyslu, Společenstvo dřevozpracujících podniků v ČR, Česká asociace podnikatelů v lesním hospodářství a Lesy České republiky, s. p.

Vyd. Lesnická práce, s. r. o., Praha, 2007
/2. aktualizované vydání 2007, platné od 1. 1. 2008/
/přiděleno technické knihovně LČR HK/

POSELSTVÍ DŘEVA

Václav Špíchal, Marie Otavová a kolektiv

Poselství dřeva je knihou o dřevu a lidech, kteří s ním po staletí pracovali a žili, přibližuje více než 120 řemesel zabývajících se dřevem (mnohdy již zaniklých), provádí čtenáře po historii práce se dřevem od středověku až po dnešek, naznačuje vývoj budoucnosti – dřevo jako materiál 21. století.

Každá ze čtrnácti kapitol je vybavena stručným shrnutím v českém, anglickém a německém jazyce, seznamem obrazové přílohy a popisky se stejným jazykovým vybavením. Text je vybaven odkazy na použitou literaturu či zdroj informace v návaznosti na seznam použité literatury a pramenných materiálů, který je samostatně uveden v poslední části svazku. Místní, jmenný a věcný rejstřík doplňují a zároveň usnadňují rychlejší vyhledávání jednotlivých jmen, hesel a pojmů.

Vyd. společnost GOLEMPRESS, s. r. o., Letohrad, 2007, ve spolupráci s Historickým ústavem Fakulty humanitních věd Univerzity Hradec Králové a s Občanským sdružením Zlaté ruce v Letohradě, v edici Zlaté ruce
/přiděleno technické knihovně LČR HK/

POZNÁVÁME STOPY ZVÍŘAT NAUČTE SE ČÍST STOPY A ŠLĚPJE VOLNĚ ŽIJÍCÍCH ŽIVOČICHŮ

(z německého originálu
„Spuren und Fahrten unserer Tiere“
z roku 2006)

Angelika Lang

Knihka umožní každému uvědomit si, kdo je právě přítomen v jeho okolí, jací volně žijící živočichové ho obklopují. Čtenář může blíže nahlédnout do jejich způsobu života a poznat mnoho druhů zvířat podle stop a pobytočných znamení. Přes 190 věrných barevných snímků znázorňuje přirozený vzhled šlěpějí a stop, požerků, vývržků, trusu, obydlí a hnízd. Podrobné a přehledné popisy vysvětlují stopy

zvířat, srovnávají podobné stopy a popisují zvláštnosti – a představují jednotlivá zvířata, která je zanechávají. Zhruba 110 doplňujících kreseb ukazuje zajímavé podrobnosti.
Vyd. Vydavatelství Víkend, s.r.o., Praha, 2007, v edici Průvodce přírodou /zakoupeno v Knihkupectví Myslivost, Praha, pro technickou knihovnu LČR HK/

SRNČÍ ZVĚŘ V NAŠICH HONITBÁCH

Josef Drmota, Zdeněk Kolář, Jiří Zbořil

— Publikace českých autorů je věnována nejrozšířenějšímu živočišnému druhu našich honiteb – srnčí zvěři, která je také předmětem cílené myslivecké péče na celém území České republiky. Autoři přístupnou a přehlednou formou seznámí čtenáře nejen se zoologií zvěře, ale také se správnou mysliveckou péčí o ni. Kapitoly jsou logicky členěny na zoologii, etologii, ekologii, zásady řádného hospodaření, problematiku odhadu věku, parožení a dále se zaměřují na průběhý odstřel a metody humánního lovu ve smyslu platných legislativních norem. Čtenář zde najde také informace o srnčí jako trofejové zvěři a o úpravě trofejí.

— Text doprovází více než 240 fotografií, ilustrací a grafů. Publikace volně navazuje na úspěšný seriál autorů Drmoty a Koláře, který se zabývá srnčí zvěří na stránkách tematicky zaměřeného měsíčníku Myslivost.

Vyd. Grada Publishing, a. s., Praha, 2007, v edici Myslivost v praxi /zakoupeno v Knihkupectví Myslivost, Praha, pro technickou knihovnu LČR HK/

SRNČIA ZVER

Jozef Herz

— Kniha na 208 stranách s více než 130 obrázky rozdělená do 10 kapitol (Rozšíření srnčí zvěře, Tělesná stavba, Paroží, Sociální struktura, Choroby, Příčiny úbytku, Jakostní třídy a plánování, Způsoby lovu, Chovatelské přehlídky a určování věku a Nejlepší trofeje na světě a ze Slovenska) podává ucelený přehled o nejrozšířenějším druhu spárkaté zvěře.

Vyd. autor Jozef Herz, Trnava, 2007 /zakoupeno v Knihkupectví Myslivost, Praha, pro technickou knihovnu LČR HK/

OBORA SEDLICE – HISTORIE A CHOV ZVĚŘE

Miroslav Vejmelk

— Rozsahem nevelká publikace o jihočeské oboře Sedlice u Blatné na Strakonicku je zpracována autorem Miroslavem Vejmelkem, který se velkou měrou zasloužil o obnovení

obory a zavedení dnes význačných chovů černé a daňčí zvěře. Autor zde pracoval krom lesnické činnosti s úkolem obnovy obory a chovu černé zvěře více než 28 let. Publikace je rozdělena do čtyř částí. Velmi podrobně je zpracována úvodní kapitola týkající se historie obory, vlastnických poměrů, a to již od 14. století.

— Druhá kapitola se zabývá historií chovu černé zvěře od zavedení do obory v roce 1973 až do roku 2001, kdy autor odešel do důchodu. Třetí kapitola je o chovu daňčí zvěře

v Sedlické oboře, a to od zavedení v roce 1977 též do roku 2001. Závěrečná kapitola je věnována rybníkům a dalším zajímavostem v oboře Sedlice. Obora s význačným chovem černé zvěře se dostala do povědomí myslivecké veřejnosti zejména po výstavách mysliveckých trofejí, kde kňouři ze Sedlické obory byli vysoce oceněni.

Vyd. Prácheňské nakladatelství Písek, 2007 /darováno autorem publikace, Miroslavem Vejmelkem – Technická knihovna LČR HK touto cestou děkuje autorovi za darovanou publikaci/

ČEŠTÍ PUŠKAŘI

Vladimír Dolínek

— Kniha stručně popisuje dějiny puškařství na našem území od jeho počátku až do 20. století. Obsahuje životopisné údaje více než 2 200 výrobců a prodejců ručních palných zbraní z období let 1600–1900. Text doplňuje 50 barevných fotografií zbraní, mnoho dokumentů a několik desítek mistrovských značek puškařů. Vyd. Naše vojsko, Praha, 2005 /zakoupeno v Lesnické práci, s. r. o., Kostelec nad Černými lesy, pro technickou knihovnu LČR HK/ Jiří Uhlíř

aktualizace platných norem

V měsíci prosinci došlo k aktualizaci těchto norem:

Nové normy

ČSN 016910 Úprava písemnosti zpracovaných textovými editory – 4.2007
ČSN EN 942 (492104) Dřevo na truhlářské výrobky – 11.2007
ČSN EN 1996–3 (731101) Navrhování zděných konstrukcí – 11.2007
ČSN EN 1992–3 (731201) Navrhování betonových konstrukcí – 11.2007
ČSN P CEN/TS 14754–1 (731346) Ošetřovací prostředky – 11.2007
ČSN EN 1993–1–7 (731401) Navrhování ocelových konstrukcí – 11.2007
ČSN EN 1993–6 (731460) Navrhování ocelových konstrukcí – 11.2007
ČSN 731702 Navrhování, výpočet a posuzování dřevěných stavebních konstrukcí – 11.2007
ČSN EN 14629 (732155) Výrobky a systémy pro ochranu a opravy betonových konstrukcí – 11.2007
ČSN 736100–3 Názvosloví pozemních komunikací – 11.2007
ČSN 736102 Projektování křižovatek na pozemních komunikacích – 11.2007
ČSN EN 1993–7 (731401) Navrhování ocelových konstrukcí – 11.2007
ČSN EN 13481–1 + A1 (736370) Železniční aplikace – 11.2007
ČSN EN 13481–2 + A1 (736370) Železniční aplikace – 11.2007
ČSN EN 13481–3 + A1 (736370) Železniční aplikace – 11.2007
ČSN EN 13481–4 + A1 (736370) Železniční aplikace – 11.2007
ČSN EN 13481–5 + A1 (736370) Železniční aplikace – 11.2007
ČSN EN 13146–6 (736375) Železniční aplikace – 11.2007
ČSN EN 13146–7 (736375) Železniční aplikace – 11.2007
ČSN EN 74–3 (738109) Spojky, středící trny a nánožky pro pracovní a podpěrná lešení – 11.2007

Opravy a změny norem

ČSN EN 1990 (730002) Zásady navrhování konstrukcí – 11.2007 Oprava 1
ČSN 731701 Navrhovanie drevených stavebných konštrukcií – 11.2007 Změna 7

Seznam všech platných norem (pouze výše zmíněných vybraných řad) je na intranetu v sekci Archiv LČR – program sg Archiv IW – sekce normy.

Odebírané řady

01 09 Environmentální management
48 Lesnictví
49 Průmysl dřevozpracující
73 Navrhování a provádění staveb
75 Vodní hospodářství

Odvětvové technické normy

TNV 75 Vodní hospodářství
TNO 83 Odpadové hospodářství

keltský horoskop a křížovka

Keltští druidové si spojili narození člověka s určitým druhem stromu. Tyto věštby střídají celkem sedmáct různých stromů za půl roku, a to po desetidenních obdobích. Během roku se opakuje vliv stromů dvakrát, u topolu dokonce třikrát. Pro lidi narozené v zvláštní dny, jako jsou jarní a podzimní rovnodennost a oba slunovraty, platily samostatné, zvláště příznivé předpovědi, odvozené z vlastností dalších čtyř stromů – dubu, krásné břízy, olivy a neústupného buku.

2. 1.–11. 1. JEDLE – VZNEŠENÁ A PEČLIVÁ

Strom drsné krásy symbolizuje člověka obdařeného chladným půvabem. Je vždy elegantní a originální. Pohroužen do sebe jen obtížně získává přátele. Často trpí pocitem osamělosti. Ve společnosti vyniká důstojností a zdrženlivostí, nerad vyslovuje své mínění a úsudky o druhých. Ochotně jim však pomáhá při řešení jejich problémů. Jeho houževnatost a vytrvalost až umíněnost mu pomáhají řešit neřešitelné. Každou práci vykonává velmi pečlivě a zodpovědně. Společný život s ní je vždy zajímavý, neboť bývá velmi vzdělaná a zkušená. V lásce ovšem není zrovna šťastná, na svého partnera totiž klade příliš velké nároky a často ho svou nedůvěřivostí odradí. Když se ale zamiluje doopravdy, je její láska bezbřehá. Věnuje ji ale často těm, kteří si ji vůbec nezaslouží. Navzdory své křehkosti žije dlouho, neskládá ji ani vleklá choroba.

12. 1.–24. 1. JILM – CTIŽÁDOSTIVÝ A ODDANÝ

Statný strom se štíhlým kmenem symbolizuje fyzicky přitažlivé lidi. Vyznačují se duševním klidem a pohodou. Dokážou se dobře ovládat, své emoce a soukromé

problémy zpravidla skrývají před zvědavým okolím. Jsou ctižádostiví a pracovití. Jsou rozhodní a šikovní. Smysl pro humor jim pomáhá překonávat odpor okolí k jejich despotické povaze. Milostný život s Jilmem není jednoduchý, musíte být vybaveni notnou dávkou tolerance a vytrvalosti. Ale pokud se s Jilmem naučíte vycházet, nejdete v něm partnera s křehce ušlechtilou a rozvážnou povahou.

25. 1.–3. 2. CYPŘIŠ – ŠTASTNÝ A MILUJÍCÍ

Silný krásný strom, který se podobá zdravému a šťastnému člověku. Má vzácnou povahu, dokáže se těšit ze života a z jeho drobných každodenních radostí. Je to bytost snad za všech okolností spokojená a klidná. Ve společnosti je pro svou slunečnou povahu velmi oblíbená, srší optimismem a humorem. Má ráda přírodu, k jejím velkým koníčkům patří cestování. Cypřiš je člověk vysloveně rodinný. Má svůj vysněný ideál – dožít se vysokého věku milován a milující. Patří mezi ty vzácné jedince, kteří jsou obdarováni snad nejkrásnějším povahových rysem – jsou obětivi a věrní v přátelství. Važte si Cypřišů!

Autor křížovky
Jiří Zvolánek

POMŮCKY: EAM, IDIOMY, KOT, MEKI, NAPA	DŘEVĚNÝ STROP NA VALAŠSKU	HRDINA	ZNAČKA ASTATU	HMYZ S PESTRYMI KŘÍDLY	JEMNÉ PEŘÍ	OSLÍ CITOSLOVCE	LESU ZDAR	JMÉNO POLITIKA KOMÁRKA	NEJVĚTŠÍ SVĚTADIL	ZNAČKA NIKLU	LESU ZDAR	MARIE DOMÁCKY	VYMÍLÁNÍ POVRCHU ZEMĚ	NÍŽŠÍ DUCHOVNÍ	SLOVNÍ SPOJENÍ (MN.Č.)
MILOVNÍCI TÁBOŘENÍ V PŘÍRODĚ							JEMNÝ VĚTRÍK (BÁSNÍKY)				PŘEZDŮVKY ZPĚVÁKA ZBÍRKY				
POVAHA							MOŽNÁ OJEZDĚNÉ				RUMUNSKÉ MĚSTO DOBROČIN- NOST				
OZNAČENÍ NAŠICH LETADEL			UKAZOVACÍ ZÁJMENO JMÉNO ZPĚV. BÁRTY			DOMÁCKY OLGA PATŘÍCI EDOVÍ				STEPNÍ PTÁCI JMÉNO HERECKY ISSOVÉ					
LESU ZDAR	VZDÁLIT SE VOZEM	ZAČÁTEK TAJENKY KOUTI													
ZKALENÍ VODY					NĚMECKY "TEN" DĚLAT				SPZ LIBERCE NAPODOBIT TETŘEVA			ŘECKÁ NÁR. OSV. FRONTA SOUZVUK TONŮ			
ITALSKÝ ŠLECHTIC				STAROČESKÝ SVATEBNÍ TANEC DRUH USNĚ				VÁHA OBALU SNĚŽKA					KÓD NEW YORKU POHŘÍ MEZI EVROPOU A ASIÍ		
ZN. ELEKTRON- VOLTU			KONEC TAJENKY PYTEL NA RYBY											CITOSLOVCE POSMĚŠKU	JEDNOTKA LOTYŠSKÉ MĚNY
LISTNATÉ STROMY							KRUHY NA POLEVCE SLOVENSKY „JESTLÍŽE“				DRAVÝ PTÁK PŘEDLOŽKA				
ČÁST CYKL. ZÁVODU						DRUH PAPOUŠKA				NAŠE METROPOLÉ					
VYDÁVAT ZVUK HODIN						POPRAVČÍ				START LETADLA					

pojdte hádat a soutěžit s Lupínkem a Jehličkou

Lesanka s Kaštánkem se vydali na dlouhou
obchůzku lesů a návštěvu zvířátek žijících
v něm. Proto vám , milé děti, budou v novém
roce dělat společnost noví lesní skřítki
Jehlička a Lupínek.

kvíz hádarka křížovka

KVÍZ

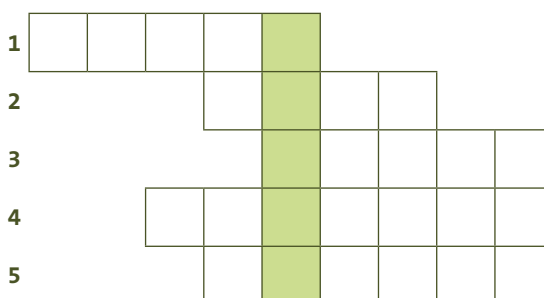
- Jelenovi zdobí hlavu:
 - plavé vlasy
 - parohy
 - bílé zuby
- Páření u prasete divokého (*Sus scrofa*) se nazývá:
 - chrují
 - mrují
 - chrutí
- Naše největší kočkovitá šelma je:
 - kočka divoká
 - rys
 - medvěd
- Plody dubu jsou:
 - duběnky
 - bukvice
 - žaludy
- Co znamenají v myslivecké mluvě „světla“?
 - oči u zvěře
 - hvězdy na nebi
 - lesní bludičky

Správné odpovědi: 1b, 2c, 3b, 4c, 5a

HÁDEJ, HÁDEJ, HADAČI...

Často se vyhřívám na sluníčku
Celé dny si tak ležím na bříšku
Ač jsem malá, všichni se mě bojí
Kousnutí moje totiž hodně bolí
V trávě se ztratím hned
Mám totiž klikatý hřbet

KŘÍŽOVKA

- Listnatá rychlerostoucí dřevina.
- Nástroj určený ke kácení stromů.
- Orgán rostliny sloužící k rozmnožování např. u smrku ztepilého (*Picea abies*).
- Název pro plody buku lesního (*Fagus sylvatica*).
- Co používají dravci k usmrcení kořisti?

ZKUSTE UHÁDNOUT, KDO SE UKRÝVÁ V HÁDANCE. NAMALUJTE NÁM HO A K OBRÁZKU PŘIPIŠTE, JAK SE ZVÍŘÁTKO JMENUJE. PO VYLUŠTĚNÍ KŘÍŽOVKY NÁM ZAŠLETE SPRÁVNOU ODPOVĚĎ I S NAMALOVANÝM OBRÁZKEM ZVÍŘÁTKA V TAJENCE.

Příspěvky zasílejte do konce ledna na níže uvedenou adresu, na obálku připište „Jehlička a Lupínek“. Ze správných odpovědí vylosujeme vítěze a odměníme ho dárkem.

Adresa redakce: Redakce časopisu Lesu Zdar, Přemyslova 1106, 501 68 Hradec Králové

OPAVSKÁ LESNÍ akciová společnost

Masarykova 28, 746 01 Opava
tel.: 553/759595, fax: 553/625076
e-mail: as@opavskalesni.cz

vyhlašuje výběrové řízení na pozici

Lesní střediska lesní výroby

s podmínkou místa bydliště nebo ubytování v oblasti okresu Opava v okolí obcí Hradec nad Moravicí, Březová, Jelenice a Větkovice.

S touto pracovní náplní:

- zajišťování komplexních lesnických služeb pro smluvní partnery (pěstební činnost, těžba, přibližování a odvoz dříví)
- práce pro myslivost v pronajatých honitbách, oboře a bažantnici

Požadujeme:

- VŠ nebo SŠ vzdělání lesnického směru
- zájem o práci v myslivosti
- zkušenosti s vedením pracovního týmu
- vysoké pracovní nasazení
- řidičský průkaz sk. B
- znalost práce s PC

Nabízíme:

Ubytování v místě pracoviště ve služebních hájenkách, zajímavou práci s možností odborného růstu, vysoké finanční ohodnocení

Příhlášky, které budou obsahovat strukturovaný životopis, zasílejte písemně na adresu Opavská lesní a.s., Masarykova 28, 746 01 Opava nebo na e-mail: mareth@opavskalesni.cz

OPAVSKÁ LESNÍ a. s. Krajánkova 11/2390, Praha 4

Provozovna: Masarykova 28, 746 01 Opava
tel.: 553/759595, fax: 553/625076
e-mail: as@opavskalesni.cz

vyhlašuje výběrové řízení na pozici

Vedoucí obory Jelenice

s podmínkou místa bydliště nebo ubytování v obci Jelenice, okres Opava (možnost pronájmu služební hájovny).

Nabízená pozice zahrnuje tuto pracovní náplň:

- zajišťování chovu a lovu daňka, muflona a jelena siky Dybowského
- zajišťování zemědělské výroby rostlinné (myslivecká políčka) a živočišné (pastevecký chov skotu)
- péče o nemovitý majetek v areálu obory, správa chladicího zařízení pro zvěřinu, zajišťování prodeje zvěřiny

Požadujeme:

- VŠ nebo SŠ vzdělání lesnického směru
- zájem o práci v myslivosti a vysoké pracovní nasazení
- zkušenosti s vedením pracovního týmu, profesionalitu a odpovědnost
- občanskou bezúhonnost, loajalitu, iniciativu, spolehlivost
- řidičský průkaz sk. B, znalost práce s PC

Nabízíme:

Ubytování v místě pracoviště ve služebním bytě, zajímavou práci s možností odborného růstu, vysoké finanční ohodnocení

Prohlídka a seznámení s provozem obory se uskuteční dne 30. 1. 2008

Informace o prohlídce získáte u Ing. Zdeňka Maretha, tel. 731 421 303

Uzávěrka přihlášek, které budou obsahovat strukturovaný životopis, je 25. 1. 2008. Příhlášky zasílejte písemně na adresu Opavská lesní a.s., Masarykova 28, 746 01 Opava nebo na e-mail: mareth@opavskalesni.cz

Organizační výbor
pro přípravu Mistrovství České republiky
v práci s motorovou pilou

Výzva

Organizační výbor pro přípravu Mistrovství České republiky v práci s motorovou pilou

vyzývá

zájemce o účast na Mistrovství ČR v práci s motorovou pilou – DŘEVORUBEC 2008, které se uskuteční ve dnech 19. až 21. června 2008 v areálu VLS ČR, s. p., divize Mimoň, aby v termínu

do 29. února 2008

zaslali přihlášku písemně nebo elektronickou poštou na Ministerstvo zemědělství, Odbor koncepcí a ekonomiky lesního hospodářství, Těšnov 17, 117 05 Praha 1, k rukám Ing. Suchopárka (tel. 221 81 28 25 a e-mail: suchoparek@mze.cz).

Na přihlášce je nutno uvést jméno, adresu a datum narození, případně i telefonní číslo. Účast na této soutěži je podmíněna uhrazením startovného ve výši 1 000,- Kč při prezentaci na místě konání.

O bližších podrobnostech budou zájemci informováni do 31. března 2008.

Ing. Jiří John,
předseda Organizačního výboru

KLUB ČESKÝCH TURISTŮ

Klub českých turistů (KČT) byl založen v roce 1888 a brzy se stal jedním z nejvýznamnějších spolků české společnosti. V současné době má 40 tisíc členů, z toho téměř 10 tisíc v turistických oddílech mládeže, které jsou sdruženy v Asociaci TOM. Klub je členem do 14 oblastí, které se územně kryjí s kraji ČR.

KČT je členem Evropské asociace turistických klubů (EATC, ERA, FERPA) a světové organizace Internationalen Volksportverband (IVV). Dále dvoustranně spolupracuje s řadou zahraničních turistických klubů, což umožňuje zprostředkování informací pro turisty z celé řady evropských zemí a regionů.

KČT rozvíjí programy pro mládež, juniory, seniory, rodiny s dětmi i zdravotně postižené turisty, programy ochrany přírody, vlastivědné programy. Vede důsledně své členy k poznávání přírody formou tzv. šetrné turistiky (ohleduplné k přírodě), k poznávání domácností i zahraničních regionů včetně jejich historie a obyvatelstva.

PĚŠÍ
TURISTIKA

CYKLO-
TURISTIKA

LYŽAŘSKÁ
TURISTIKA

VYSOKOHOR-
SKÁ TURISTIKA

VODNÍ
TURISTIKA

FOTO-
TURISTIKA

SPELEO-
TURISTIKA

HIPO-
TURISTIKA

RODINNÁ
TURISTIKA

KČT již od roku 1889 značí pěší turistické trasy. V současnosti dobrovolní značkaři udržují přes 40 500 km pěších turistických tras a 30 500 km cyklotras. Systém značení je natolik kvalitní, že ho přijali v některých dalších evropských státech.

KČT je vydavatelem dvouměsíčníku TURISTA, který je nejstarším turistickým a vlastivědným časopisem v Česku (www.turista.cz). Kalendář turistických akcí a Obrazového atlasu turistických cílů v ČR, který mj. obsahuje přehled partnerů slevového systému EUROBEDS.

MUZEUM TURISTIKY.

první muzeum tohoto druhu, bylo slavnostně otevřeno 1. července 2006 v Bechyni. Popisuje vývoj turistiky v Evropě a u nás, ukazuje vývoj KČT včetně historických objektů a seznamuje s životy významných osobností klubu. Je zde umístěna podrobná interaktivní elektronická mapa s více než 200 rozhlednami v ČR. Stálou expozici je Historie židovských obcí na Bechyňsku.

→ TRASA s. r. o.
obchodní organizace KČT
Seydlerova 2451
158 00 Praha 5

TRASA, spol. s r. o. je obchodní společností Klubu českých turistů, pro který zajišťuje vydavatelskou, redakční a ediční činnost. Zároveň je správcem turistických chat KČT po celém území České republiky.

EDIČNÍ ČINNOST

- edice turistických map KČT v měřítku 1 : 50 000
- edice cykloturistických map KČT v měřítku 1 : 100 000
- mapy pro jednorázové akce a dílčí projekty
- účelové mapy
- Celostátní Kalendář turistických akcí. Atlas turistických cílů EUROBEDS
- Průvodce výhodami členů KČT s přehledem smluvních partnerů EUROBEDS a výhodami účastníků programu Klub zdraví OZP
- plakáty propagační brožury

U všech titulů TRASA nabízí regionům, obcím i jednotlivým subjektům inzertní plochu za mimořádně výhodných podmínek

TRASA ZAJIŠŤUJE PRODEJ A DISTRIBUCI MAP A DALŠÍCH MATERIÁLŮ URČENÝCH ŠIROKÉ VEŘEJNOSTI

LESY ČESKÉ REPUBLIKY, s. p.

SI VÁS DOVOLUJÍ POZVAT NA

12. REPREZENTAČNÍ PLES

**KONGRESOVÉ CENTRUM ALDIS
HRADEC KRÁLOVÉ**

SOBOTA 2. 2. 2008

ZAHÁJENÍ VE 20:00 HODIN

VEČEREM PROVÁZÍ **MARTIN ZOUNAR**

K Tanci a poslechu hraje **ORCHESTR VÁCLAVA HYBŠE**,
Dále vystoupí **VÁCLAV NECKÁŘ, VĚRA ŠPINAROVÁ, MONIKA ABSOLONOVÁ,**
TĚŽKEJ POKONDR, QUEEN REVIVAL PRINCESS, VARMUŽOVA Cimbálová muzika,
JAM & BAZAR, DECHOVKA ČESKÁ ŠVITORKA, VIDEODISKOTÉKA - JIRKA BŘEZINA,
Taneční vystoupení **MAHULENA BOČANOVÁ A JAROSLAV KUNEŠ, TANEČNÍ ŠKOLA KROK**
BOHATÁ **ZVĚŘINOVÁ TOMBOLA, DAŇČÍ GULÁŠEK OD MARTINA ZOUNARA**

PŘEDPRODEJ VSTUPENEK: KC ALDIS, ELIŠČINO NÁBŘEŽÍ 375/1, HRADEC KRÁLOVÉ-VĚKOŠE,
TEL.: 495 052 207, INFOCENTRUM, GOČÁROVA TŘÍDA 1225/33, TEL.: 495 534 482

CENY VSTUPENEK: 200,- 250,- 300,- 350,-

www.lesycr.cz

